

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ім. адмірала Макарова

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ МОРЯ

КАФЕДРА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ЦИФРОВОЇ
ЕКОНОМІКИ

«Допустити до захисту»

В.о. завідувача кафедри

к.е.н., доцент О.П.КОРНІЄНКО

ступінь, вчене звання, П.І. зав. каф.)

Зав. каф.

« 21 » 06 2024р.

(підпис зав. кафедрою)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеню вищої освіти бакалавр

на тему: «Розробка та обґрунтування бізнес-плану розвитку створення нового підприємства в сфері переробки органічних та неорганічних відходів»

Виконала: студентка 4 курсу, групи 4411

Спеціальності 051 Економіка

ОП «Економіка підприємства»

(шифр і назва спеціальності)

Здобувач Овезгєльдїєв Г.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник викл. Кравченко О.В.

(прізвище та ініціали)

Миколаїв – 2024 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ ІМЕНІ АДМІРАЛА
МАКАРОВА**

Факультет економіки моря
Кафедра Інтелектуальної цифрової економіки
Освітній рівень – перший (бакалаврський)
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 051 Економіка
Освітня програма – Економіка підприємства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

— — О.П. Корнієнко

« 21 _____ » 06 _____ 2024 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»**

Студенту Овезгельдієв Гахріман Овезгельдієвич
(Прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Розробка та обґрунтування бізнес-плану нового підприємства в сфері переробки органічних та неорганічних відходів»

2. Керівник роботи викладач Кравченко О.В.

Затвержено наказом ректора № 261-уч від «25» березня » 2024 року

3. Вихідні дані по роботі: Законодавчі та нормативно-правові акти України, офіційні дані Державної служби статистики України. В роботі використовувалася монографічна і довідкова література, наукові праці вітчизняних вчених.

4. Перелік питань, що належать до розробки (найменування розділів): _____

1. Підприємство як первинна ланка економіки. 2. Дослідження ринку і обґрунтування бізнес-ідеї. 3. Бізнес-план створення нового підприємства. 4. Охорона праці.

5. Перелік презентаційних матеріалів 1. Етапи планування діяльності підприємства. 2. Функції підприємства. 3. SWOT-аналіз підприємства. 4. Організаційна структура. 5. Планові показники діяльності підприємства. 6. Оцінка ризиків та заходи щодо їх запобігання.

7. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1. <i>Охорона праці</i>	<i>Доцент Мозговий А.М.</i>	01.10.2023	01.06.2024

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів роботи	Терміни виконання роботи
1.	Визначення наукового керівника роботи	01.09.2023р. – 15.09.2023р.
2.	Вибір теми роботи та її узгодження з науковим керівником	15.09.2023р. – 30.09.2023р.
3.	Вивчення друкованих та електронних джерел, економічних реалій, методичних та наукових видань з теми роботи	01.10.2023р. – 31.10.2023р.
4.	Складання попереднього плану роботи, узгодження його з науковим керівником	01.11.2023р. – 15.11.2023р.
5.	Збір статистичної інформації в термін проходження практики на базовому підприємстві (установі, організації)	15.11.2023р. – 31.01.2024р.
6.	Розробка теоретичного розділу	01.02.2024р. – 29.02.2024р.
7.	Розробка аналітичного розділу	01.03.2024р. – 31.03.2024р.
8.	Розробка проектного розділу	01.04.2024р. – 30.04.2024р.
9.	Розробка вступу, висновків, списку використаної літератури та додатків	01.05.2024р. – 15.05.2024р.
10.	Редагування рукопису кваліфікаційної роботи та ознайомлення з ним наукового керівника	16.05.2024р. – 30.05.2024р.
11.	Усунення зауважень наукового керівника та завершення роботи	01.06.2024р. – 10.06.2024р.
12.	Подання рукопису кваліфікаційної роботи для перевірки на виявлення збігів/ідентичності/схожості роботи	10.06.2024р.
13.	Подання рукопису кваліфікаційної роботи на попередній захист	10.06.2024р. – 16.06.2024р.
14.	Подання роботи рецензенту та отримання рецензії	20.06.2024р.
15.	Захист роботи перед АК	25.06.2024р.

Керівник роботи _____

(підпис)

Кравченко О.В.

(ПІБ)

АНОТАЦІЯ

Овезгельдієв Г.О. « Розробка та обґрунтування бізнес-плану створення нового підприємства в сфері переробки органічних та неорганічних відходів» – бакалаврська робота на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр». Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, м. Миколаїв, 2024.

Розглянуті теоретичні засади створення та діяльності підприємства, роль планування у підприємницькій діяльності. Наведена характеристика підприємства, проаналізовані його виробничо-економічні показники. У практичній частині розроблено бізнес-план розвитку підприємства, який довів доцільність запропонованих заходів.

Ключові слова: підприємство, планування, бізнес-план, економічна ефективність

ANNOTATION

Ovezgeldiev G.O. : “Development and implementation of a business plan for the development of a new enterprise in the field of processing of organic and inorganic wastes” - bachelor's work for the degree of higher education “bachelor”. National University of Shipbuilding named after Admiral Makarov, Moscow Mykolaiv, 2024.

Theoretical ambush of creation and activity of business, the role of planning in business activity are examined. The characteristics of the business are given, and the analysis of its economic and economic indicators. At the practical part, a business plan for the development of business development was developed, which would add dotality to the promotion of entries.

Key words: business, planning, business plan, economic efficiency

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ПІДПРИЄМСТВО ЯК ПЕРВИННА ЛАНКА ЕКОНОМІКИ	7
1.1. Соціально-економічна природа підприємства та його основні функції	7
1.2. Роль планування у забезпеченні ефективності підприємницької діяльності.....	14
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ І ОБГРУНТУВАННЯ БІЗНЕС-ІДЕЇ..	22
2.1. Аналіз ринку	22
2.2. Обґрунтування бізнес-ідеї і організаційно-правової форми підприємства	27
РОЗДІЛ 3. БІЗНЕС-ПЛАН СТВОРЕННЯ НОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	37
3.1. Резюме	37
3.2. Опис продукту	37
3.3. Маркетинговий план.....	39
3.4. Виробничий план.....	42
3.5. Організаційний план	44
3.6. Фінансовий план	49
3.7. Оцінка ризиків	51
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ	55
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	70

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи полягає в тому, що в Україні відбуваються глибокі економічні зміни, обумовлені поверненням країни в русло загальних економічних процесів світового розвитку. Іде докорінна перебудова колишнього механізму управління економікою, його заміна ринковими методами господарювання. Для сучасного ринку характерні дуже складні умови розвитку виробництва, висока конкуренція одностипних товарів. Тому саме постійний контроль та розробка заходів щодо забезпечення ефективності діяльності підприємства є головною проблемою для засновників та керівництва. Оптимальним варіантом досягнень таких рішень є бізнес-план.

Оволодіння мистецтва складання бізнес-планів сьогодні стає актуальним з кількох причин:

- господарські проблеми міняються й ставлять досвідчених керівників перед необхідністю по-новому розглядати свої майбутні заходи, і готуватися до незвичної справи - боротьбі з конкурентами, у якій не буває дріб'язків;
- для одержання інвестицій і підйому економіки необхідно вміти обґрунтовувати свої заявки й доводити інвесторам життєздатність і реальність своїх планів.

Все це зумовлює необхідність і своєчасність розробки теми кваліфікаційної роботи.

Метою даної кваліфікаційної роботи є огляд теоретичних положень щодо діяльності підприємств в Україні та розробка бізнес-плану щодо розвитку нового підприємства.

Для досягнення поставленої мети в роботі вирішуються наступні завдання:

- визначення соціально-економічної природи і функцій підприємства;
- характеристика логіки розробки та ролі бізнес-плану у розвитку підприємств;
- характеристика діяльності підприємства;
- аналіз результативності діяльності та фінансового стану підприємства як передумова розробки бізнес-плану;

- розробка бізнес-плану проекту нового підприємства.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес здійснення господарської діяльності нового підприємства, а предметом дослідження - забезпечення ефективного розвитку підприємства шляхом впровадження бізнес-плану.

Інформаційними джерелами для написання кваліфікаційної роботи були нормативно-правові акти з питань підприємницької діяльності, організації бухгалтерського обліку і фінансової звітності, національні положення (стандарти) та бухгалтерська і фінансова звітність базового підприємства.

Структурно кваліфікаційна робота складається з вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

В першому розділі розглянуті теоретичні аспекти економічної природи підприємства, характеристика видів економічної діяльності в Україні, структура та фактори, що визначають її ефективність, логіка розробки та роль бізнес-плану.

В другому розділі виконано оцінку господарської діяльності нового підприємства, розглянуто вихідні передумови його розвитку.

В третьому розділі розроблено бізнес-план розвитку нового підприємства, проведено оцінку економічної ефективності запропонованого бізнес-плану та оцінку ризиків господарської діяльності.

Четвертий розділ присвячено питанням охорони праці на підприємстві.

Робота викладена на 69 сторінках друкованого тексту, містить 5 рисунків, 17 таблиць. Список літератури складається з 27 джерел.

РОЗДІЛ 1

ПІДПРИЄМСТВО ЯК ПЕРВИННА ЛАНКА ЕКОНОМІКИ

1.1. Соціально-економічна природа підприємства та його основні функції

Основною виробничо-господарською ланкою національної економіки є підприємство. Під підприємством розуміється економічний суб'єкт, що займається виробничою діяльністю і має господарську самостійність. Підприємство об'єднує ресурси для виробництва економічних благ з метою збільшення прибутку.

З економічної точки зору, підприємство самостійно здійснює індивідуальне відтворення, тобто організовує виробництво, для чого наймає робочу силу, купує сировину і матеріали, напівфабрикати у інших підприємств, платить за це готівкою або бере в кредит, користуючись безготівковим обігом, свої товари продає чи тимчасово складає. Шляхом інкасування готівки або занесення на банківський рахунок своїх претензій (заявок на права володіння) підприємство перетворює продукцію в ліквідні засоби, якими сплачує борги чи тримає її як ліквідний резерв для покриття нових закупівель. Так здійснюється повторення процесу виробництва, і кругообіг починається знову.

Одночасно поряд з організаційною формою господарювання, підприємство є певним майновим комплексом, що складається з основного та оборотного капіталу.

Діяльність підприємств регулюється Господарським кодексом України від 16.01.2003 № 436-IV. Згідно цього кодексу підприємство - самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому цим Кодексом та іншими законами [2].

Підприємство як самостійний, основний суб'єкт господарювання є юридичною особою, має відокремлене майно, самостійний баланс, рахунки в установах банків, печатку зі своїм найменуванням та ідентифікаційним кодом,

товарний знак. Підприємство діє на основі статуту - визначеного зведення правил, які регулюють його діяльність, а також відносини з іншими суб'єктами господарювання.

Економічна сутність підприємства полягає в тому, що його діяльність спрямована на отримання прибутку після реалізації товару, об'єктивними умовами його існування є безперервний, постійно повторюваний процес виробництва, тобто відтворення.

Як економічне явище, підприємство характеризується певною сукупністю продуктивних сил і виробничих відносин. По-перше, воно має певну кількість засобів виробництва і робітників, що дає можливість виконувати закінчену серію операцій і здійснювати випуск продукції. Підприємство також характеризується певною організацією виробничого процесу, спрямованого на досягнення економічної ефективності.

У виробничо-технічному відношенні підприємство являє собою техніко-технологічний комплекс, систему робочих машин і механізмів, підібраних пропорційно по кількості і потужності відповідно до видів продукції, що випускається (виконуваних робіт, послуг), технологією виготовлення й обсягами випуску.

Організаційно підприємство являє собою первинною ланкою економіки, виробничу одиницю народного господарства з визначеною внутрішньою структурою, зовнішнім середовищем, закономірностями функціонування і розвитку. Організаційна система підприємства включає його виробничу й організаційну структуру керування підприємством, а також зв'язку між виробництвом і керуванням, між підприємством і зовнішніми організаціями.

У соціальному відношенні підприємство виступає в якості соціальної підсистеми товариства, саме на ньому здійснюється взаємодія суспільних, колективних і особистих інтересів, укладаються відношення приятельської взаємодопомоги. Соціальна сутність підприємства полягає у створенні безпечних умов праці, забезпеченні соціальних гарантій в межах норм чинного законодавства, отримання соціальних виплат відповідними категоріями працівників, створенні сприятливого клімату в колективі. До неї також відносяться будівництво житла для

всіх категорій працівників, утримання дитячих садків, ясел, спортивних комплексів, баз і будинків відпочинку, профілакторіїв, поліклінік тощо. Підприємство забезпечує потреби суспільства товарами (послугами) відповідного асортименту та належної якості.

Класифікувати підприємства можна за різними критеріями. Так, за економічними показниками та чисельністю працюючих підприємства можна поділити на малі, середні та великі. За сферою діяльності розрізняються промислові, торговельні підприємства, у сфері послуг тощо. У господарському кодексі класифікація підприємств проведена за трьома критеріями:

- 1). формою власності;
- 2). способом утворення (заснування) та формування статутного фонду;
- 3). кількістю працюючих та обсягом валового доходу від реалізації продукції за рік.

Згідно зі ст.63 Господарського кодексу залежно від форм власності, передбачених законом, в Україні можуть діяти підприємства таких видів:

- приватне підприємство, що діє на основі приватної власності громадян чи суб'єкта господарювання (юридичної особи);
- підприємство, що діє на основі колективної власності (підприємство колективної власності);
- комунальне підприємство, що діє на основі комунальної власності територіальної громади;
- державне підприємство, що діє на основі державної власності;
- підприємство, засноване на змішаній формі власності (на базі об'єднання майна різних форм власності).

В Україні можуть діяти також інші види підприємств, передбачені законом.

У ч. 3 ст.63 ГК України передбачено, що залежно від способу утворення (заснування) і формування статутного фонду в Україні діють підприємства унітарні та корпоративні.

Унітарне підприємство створюється одним засновником, що виділяє необхідне для цього майно, формує відповідно до закону статутний фонд, не поділений на частки (паї), затверджує статут, розподіляє доходи, безпосередньо або

через керівника, який ним призначається, керує підприємством і формує його трудовий колектив на засадах трудового найму, вирішує питання реорганізації та ліквідації підприємства. Унітарними є підприємства державні, комунальні, підприємства, засновані на власності об'єднання громадян, релігійної організації або на приватній власності засновника (ч.4 ст.63 ГК).

Згідно з ч.5 ст.63 ГК корпоративне підприємство утворюється, як правило, двома або більше засновниками за їх спільним рішенням (договором), діє на основі об'єднання майна та/або підприємницької чи трудової діяльності засновників (учасників), їх спільного управління справами, на основі корпоративних прав, у тому числі через органи, що ними створюються, участі засновників (учасників) у розподілі доходів та ризиків підприємства. Корпоративними є кооперативні підприємства, підприємства, що створюються у формі господарського товариства, а також інші підприємства, в тому числі засновані на приватній власності двох або більше осіб.

Особливості правового статусу унітарних і корпоративних підприємств встановлюються цим Кодексом, іншими законодавчими актами. Згідно з ч.7 ст.63 ГК підприємства залежно від кількості працюючих та обсягу валового доходу від реалізації продукції за рік можуть бути віднесені до малих підприємств, середніх або великих підприємств.

Малими (незалежно від форми власності) визнаються підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік не перевищує п'ятдесяти осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період не перевищує суми, еквівалентної п'ятисот тисячам євро за середньорічним курсом Національного банку України щодо гривні.

Великими підприємствами визнаються підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік перевищує тисячу осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за рік перевищує суму, еквівалентну п'яти мільйонам євро за середньорічним курсом Національного банку України щодо гривні.

Усі інші підприємства визнаються середніми.

Підприємство як самостійний суб'єкт господарювання виконує ряд функцій, в яких втілюються головні принципи його діяльності (див. рисунок 1.1) [3].

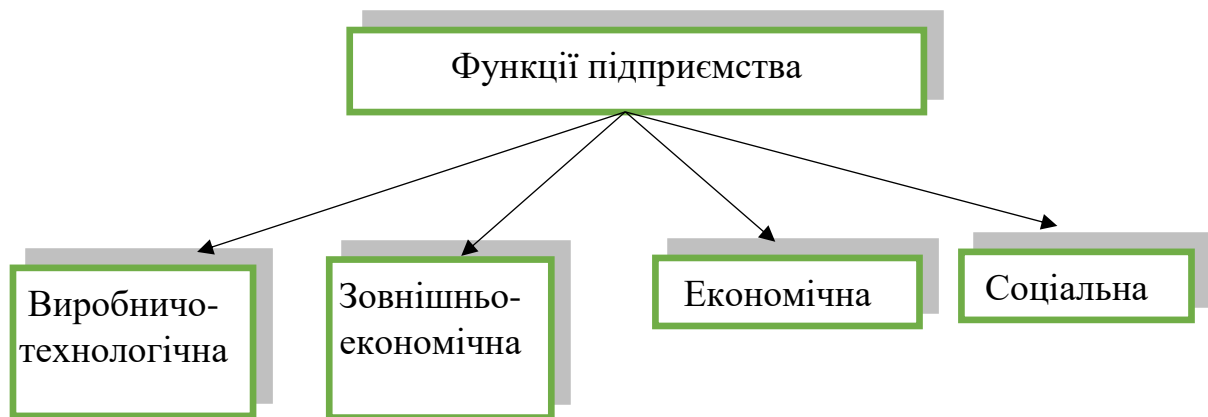

Рис. 1.1 Функції підприємства

Виробничо-технологічна функція — це забезпечення процесу виробництва необхідними трудовими, матеріальними і фінансовими ресурсами, впровадження досягнень науково-технічного прогресу, удосконалення організації та управління виробництвом. Ця функція показує який максимальний обсяг випуску продукції може бути одержаний при витрачених чинниках виробництва.

Економічна функція полягає у маркетингових дослідженнях ринку товарів і послуг з метою найбільш ефективною реалізації виготовленої продукції; здійсненні господарських відносин з іншими суб'єктами ринку на основі договорів (контрактів); найманні працівників і організації їхньої діяльності; розподілі та використанні прибутку; сплати податків ; інвестуванні тощо.

Соціальна функція – це поліпшення умов праці; життя і здоров'я, гарантії обов'язкового медичного страхування всіх працівників підприємства та їх сімей; забезпечення підготовки кваліфікаційних працівників; надання пільги своїм працівникам, які здобувають освіту у навчальних закладах без відриву від виробництва; забезпечення визначеної відповідно до закону кількості робочих місць для працевлаштування неповнолітніх, інвалідів та інших категорій громадян, які потребують соціального захисту.

Зовнішньоекономічна функція полягає у самостійному здійсненні зовнішньоекономічної діяльності підприємства відповідно до чинної о

законодавства. Ця функція визначається місцем і роллю даного підприємства у міжнародному поділу праці, зокрема, в таких формах його вияву, як предметній, подетальний та технологічній спеціалізації, науково-дослідному співробітництві. Зовнішньоекономічна функція підприємства реалізується його можливістю використовувати кошти в іноземній валюті, відкритті за межами держави своїх представництв, філій та виробничих підрозділі., їх утримання здійснюється за кошти даною підприємства. В сучасних умовах поглиблення міжнародною поділу праці підприємство і стає головною фігурою зовнішньоекономічної діяльності.

Зазначені функції реалізуються у взаємозв'язку. Недооцінка будь-яких з них може негативно вплинути на загальний стан підприємницької діяльності, її кінцеві результати.

Здійснюючи свої функції, підприємство виконує дуже важливу роль в ринковій економіці. Як самостійний суб'єкт господарювання підприємство з огляду на свої економічні інтереси (одержання прибутку) і виробничі можливості, вирішує такі важливі проблеми: які товари, роботи, послуги слід виробляти та в якій кількості? Як і для кого виробляти ці товари або послуги? Кожне підприємство як суб'єкт підприємництва незалежно від форм власності, сфер діяльності та інших критеріїв має в результаті своєї господарської комерційної діяльності отримувати прибуток (дохід).

Здійснюючи свої функції підприємство має діяти на принципах комерційного розрахунку та власного комерційного ризику.

Такими основними принципами є [5]:

1. Самоокупність затрат (беззбитковість) і прибутковість. Цей принцип вимагає точного обліку й зіставлення витрат і результатів, повного відшкодування собівартості продукції, одержання прибутку.

2. Самофінансування - його суть не тільки у самоокупності витрат, а й у закріпленні частини одержаного прибутку за підприємством у його повне розпорядження. Джерелом фінансування підприємства є прибуток, амортизаційні відрахування, кошти, які одержані від продажу цінних паперів, пайових та інших внесків громадян, трудового колективу підприємства. Іншими словами, розвиток

підприємства повністю забезпечується за рахунок власного капіталу, кредитів банку на комерційній договірній основі і за рахунок валютного виторгу.

3. Матеріальна зацікавленість у кінцевих результатах праці. Цей принцип передбачає подолання все ще існуючої "зрівнялівки" в оплаті праці, створення умов для заохочення ініціативи, підприємливості, досягнення найкращих кінцевих результатів.

4. Грошовий контроль за діяльністю підприємства. Кошти підприємств перебувають на розрахунковому рахунку в банку за місцем їх реєстрації або в іншому банку за його згодою. Банк здійснює всі види розрахунків підприємства, кредитні і касові операції. Підприємство застосовує у господарському обігові векселі. Якщо підприємство не виконує систематично свої зобов'язання за розрахунками, то може бути оголошене банком неплатоспроможним, тобто банкрутом.

5. Повна економічна відповідальність за кінцеві результати господарювання, виконання своїх договірних зобов'язань. Основною формою реалізації цього принципу є економічні санкції – вилучення незаконно одержаних доходів, відшкодування збитків, штрафи, неустойки, пені, зменшення або позбавлення премій.

6. Господарська самостійність у межах, передбачених законодавством. Цей принцип передбачає самостійне формування підприємством програми діяльності; залучення матеріально-технічних, фінансових та трудових ресурсів; встановлення цін на продукцію та послуги; вільне розпорядження прибутком, що залишається після сплати податків, зборів та інших платежів; здійснення зовнішньоекономічної діяльності, використання підприємством належної йому частки валютного виторгу на свій розсуд.

Усі ці принципи комерційної господарської діяльності безпосередньо мають забезпечити організаційну основу інтенсивного характеру індивідуального відтворення на підприємстві з метою привласнення прибутку.

1.2. Роль планування у забезпеченні ефективності підприємницької діяльності

У вітчизняній економічній науці неодноразово дискутувалося питання про необхідність планування господарчої діяльності. Особливо заперечувалось планування в ринкових умовах господарювання. "План" та "ринок" вважалися несумісними. "Ринок" сам відрегулює та вирішить всі проблеми [4].

З переходом до повної господарчої та юридичної самостійності підприємств та з формуванням ринкової економіки, безумовно, змінився зміст планування, призначення планів підприємств.

Процес планування дозволяє уявити весь комплекс майбутніх операцій підприємницької діяльності і запобігти небажаних результатів. Особливо важливе планування в комерційній діяльності, де потрібні як передбачення на довгострокову перспективу, так і ґрунтовні попередні дослідження, що передують плануванню. При виході на ринок підприємець повинен реальноуявляти можливі результати своєї діяльності, критично оцінювати свої можливості, правильно розділити цілі за часом, навчитися ефективно використовувати ресурси, оволодіти сучасними інструментами підприємництва. Адже прибуток може бути одержаним не відразу, а витрати будуть із самого початку.

Функція планування в системі управління підприємством є однією з головних, центральних функцій, що визначає кінцеві результати виробничо-збутової, економічної, фінансової й інвестиційної діяльності. У процесі планування визначаються основні напрямки розвитку підприємства. На основі маркетингових досліджень підприємство визначає види й обсяги продукції, що планує випускати, потребу в ресурсах та ефективність їх використання. Планування забезпечує підприємству основу для прийняття оптимальних управлінських рішень та знижує ризик, сприяє пошуку найбільш придатних напрямів дій.

Планування - це процес визначення цілей і завдань підприємства на певну перспективу та вибір оптимального шляху їх досягнення й ресурсного забезпечення. Результатом процесу планування є план, який завдяки використанню певних ресурсів та виконанню певних дій повинен забезпечити досягнення бажаної

мети. План - це система взаємозалежних, об'єднаних загальною метою завдань, що забезпечують реалізацію цілей виробничої системи.

Планування об'єднує структурні підрозділи підприємства спільною метою, надає всім процесам односпрямованості й скоординованості, що дозволяє найбільш повно й ефективно використовувати наявні ресурси, комплексно, якісно та своєчасно розв'язувати різноманітні завдання управління.

Основними чинниками зростаючої ролі планування в умовах сучасного ринкового господарства є:

- рухливість зовнішнього середовища;
- збільшення розмірів підприємства та розширення напрямів його діяльності;
- зростаюче значення часу;
- обмеженість ресурсів;
- комплексність господарських завдань та ін.

Застосування планування створює такі важливі переваги:

- дає можливість передбачити різні майбутні ситуації та заздалегідь підготувати альтернативні варіанти плану розвитку підприємства;
- поліпшує координацію дій в організації;
- сприяє більш раціональному розподілу ресурсів;
- чітко розмежовує обов'язки та відповідальність працівників підприємства за виконання планових завдань;
- поліпшує контроль в організації та ін.

Можна сказати, що в умовах ринкової економіки та її розвитку планування було, є і буде центральною ланкою всіх систем управління виробництвом і господарювання на підприємствах.

Згідно зарубіжним публікаціям взаємозв'язок планування та управління можна представити у вигляді схеми, представленої на рисунку 1.2 [1].

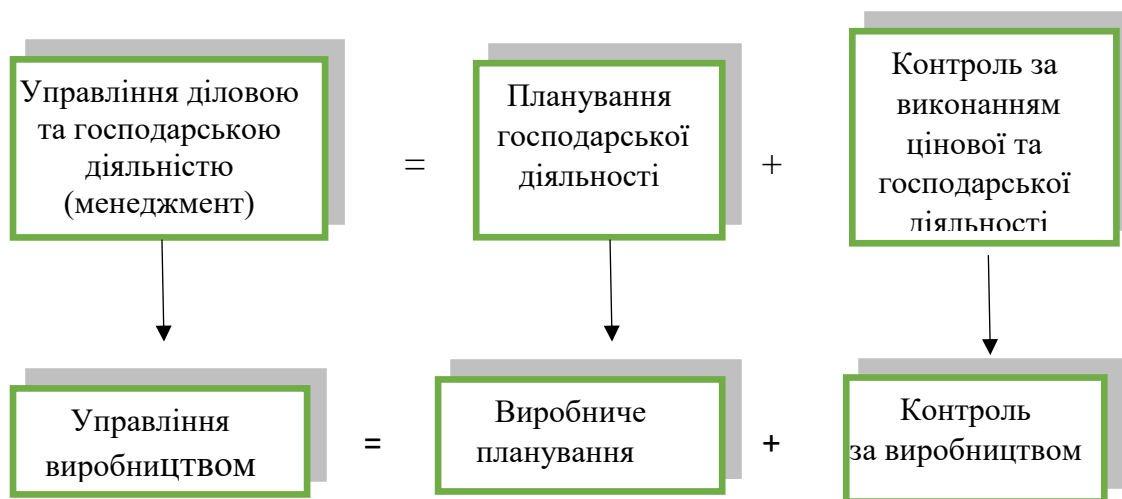

Рис. 1.2. Взаємозв'язок планування та управління виробничою діяльністю підприємства

Планування - найважливіший економічний метод управління, основний засіб використання економічних законів у процесі господарювання. Воно завжди орієнтується на дані минулого періоду, але завжди прагне визначити і контролювати розвиток суб'єктів господарювання в перспективі.

Бізнес-план — це ретельно підготовлений плановий документ, який розкриває усі сторони будь-якого започаткованого комерційного проекту. Він дозволяє передбачати заходи щодо реалізації нової ідеї, визначати необхідне фінансове забезпечення і отримання певного зиску. Практично його можна вважати формою експертної оцінки доцільності та ефективності здійснення тієї або іншої підприємницької ідеї. Бізнес-план може сприяти залученню інвесторів та кредиторів. Перед тим, як ризикувати своїм капіталом, інвестори мають впевнитись у надійності розробки проекту та мати уявлення про його ефективність. Вони мають вивчити бізнес-план перед розглядом можливості капіталовкладень. Отже, бізнес-план припускає оцінку власної підприємницької діяльності фірми і цільову оцінку кон'юнктури ринку, є програмою дій підприємця, необхідним робочим інструментом проектно - інвестиційних рішень, використовуваним у всіх сферах підприємництва. Він актуальний як для новостворюваних, так і для фірм, що діють [12, с. 439].

Мета бізнес-плану — спланувати й оптимізувати на певний період господарсько-виробничу діяльність підприємства (за обсягами виробництва й реалізації товарів і послуг відповідно до потреб забезпечення ринку ресурсами й прийнятими зобов'язаннями) і виконати фінансово-економічну оцінку її результатів. Метою складання бізнес-плану є планування господарської діяльності підприємства на найближчий та віддалений періоди.

Роль бізнес-плану для підприємства полягає в тому, що цей документ виконує сукупність цілей, узагальнених за зовнішньою та внутрішньою функціями:

1) зовнішня (документ призначений для інституцій фінансово-кредитного сектора, інвесторів, співзасновників, партнерів по бізнесу, потенційних працівників) стосується ознайомлення заінтересованих суб'єктів зовнішнього середовища п сутністю та основними аспектами підприємницького проекту підприємства;

2) внутрішня (документ призначений для внутрішнього користування на підприємстві апаратом управління, іншими працівниками) стосується опрацювання механізм) самоорганізації підприємства, тобто обґрунтування цілісної системи управління реалізацією важливою для підприємства бізнес-проекту [13, с 864].

Основними цілями розробки бізнес-плану є:

1) промоделювати систему управління підприємством (його окремим бізнес-проектom чи стратегічним господарським підрозділом). Досвід та практика засвідчують, що успіх підприємницької діяльності визначається трьома факторами; правильним розумінням реальної ситуації вданий момент часу; чіткою постановкою цілей, яких хоче досягнути підприємство; якісним плануванням процесів переходу з одного стану в інший. Тому бізнес-план з його конкретними комерційними цілями та програмою дій для їх досягнення виступає в ролі засобу, здатного керувати бізнесом;

2) передбачити ускладнення / ризики функціонування підприємства (його окремого стратегічного підрозділу чи реалізації окремого підприємницького проекту);

3) залучити позичковий капітал, необхідний для створення підприємства чи реалізації окремого підприємницького проекту. Бізнес-план розкриває не лише виробничу, ринкову і організаційну, але і фінансову інформацію про підприємство. Ця інформація дозволяє робити висновки про те, якою є потреба підприємства у стартовому капіталі, як будуть витрачатися кошти та погашатися кредити, який рівень ризику господарювання і т. ін. У цьому контексті бізнес-план є основою конструктивних відносин з потенційними інвесторами, банком іт.д.;

4) забезпечити процес „комунікації” між підприємством та інституціями зовнішнього середовища його функціонування (постачальниками, контрагентами, покупцями, потенційними працівниками);

5) розкинути управлінські навички керівництва та іншого управлінського персоналу підприємства [114. с.288].

Залежно від цілей можна виділити три види бізнес-планів:

- бізнес-план форма покликаний здійснити подання бізнесу для інвесторів, акціонерів чи керівництва. Він складається відповідно до вимог партнерів або учасників бізнесу.

- бізнес-план сутність необхідний при відображенні процесів, що відбуваються на підприємстві, і прогнозуванні наслідків вводяться змін. Він відображає зміст бізнес-процесу з метою виявлення всіх особливостей, можливостей і загроз і допомагає приймати рішення.

- бізнес-план розуміння складається для аналізу і вивчення нової ідеї, яка передбачає розвиток і зміну підприємства. Він спрямований на розуміння як вже відбуваються, так і планованих процесів, і найбільш повне уявлення результатів нових ідей [115, с. 299].

По-перше, бізнес-планування, на відміну від внутрішньовиробничого або корпоративного планування, включає не весь комплекс загальних цілей підприємства чи корпорації, а одну з найважливіших завдань, що визначають конкретний зміст планування нового виду діяльності або бізнес-проекту. Бізнес-план орієнтується головним чином на розробку нової стратегії або тактики розвитку підприємства, тоді як соціально-економічне планування може включати різні види спільної поточної та перспективної діяльності.

По-друге, бізнес-плани розробляються на інноваційні проекти, чітко окреслені тимчасовими термінами їх виконання, після закінчення яких робота над бізнес-проектом завершується. Внутрішньо фірмове планування виробляється і здійснюється безперервно на всіх рівнях управління господарством. По мірі виконання одного річного плану фірми після відповідного коригування переходять до здійснення чергового плану і т. д. Бізнес-план має не тільки чіткі часові, але й більш вузькі просторові межі, тоді як будь-внутрішньо фірмовий план таких чітких обмежень не має.

По-третє, основне призначення бізнес-плану полягає у відкритті підприємцями нової справи і отримання на виконання проекту необхідних виробничих ресурсів і в першу чергу грошових коштів. Пошук надійних інвесторів вимагає найбільш ретельного обґрунтування багатьох фінансових показників з урахуванням існуючої ступеня ризику не тільки у внутрішній виробничо-господарській діяльності, але і в зовнішніх кредитно-фінансових і банківських структурах. Внутрішньофірмові плани необхідні більшою мірою для власного використання, тоді як бізнес-плани потрібні для зовнішніх інвесторів і кредиторів.

По-четверте, бізнес-плани розробляються безпосередньо під керівництвом і за особистої участі підприємця — засновника фірми. Внутрішньофірмові плануванням, як правило, займаються професійні економісти-менеджери і плановики лінійних і функціональних підрозділів підприємства. Особиста участь кожного бізнесмена-підприємця у розробці ділового плану нового підприємства сприяє не тільки виробленню реальної стратегічної і оперативної мети, але і забезпечує в майбутньому найбільш досконалу організацію виконання бізнес-проекту на основі порівняння витрат і результатів.

В-п'ятих, вітчизняні фахівці поки що не мають науково обґрунтованих методики розробки бізнес-планів стосовно до наших умов нових ринкових відносин, оскільки у більшості методичних та навчальних рекомендацій розкривається переважно досвід планування на сформованому зарубіжному ринку. У той же час на українських підприємствах в умовах спаду виробництва недостатньо широко використовується наявний досвід внутрішньогосподарського планування. Тому в даний час потрібен комплексний підхід до розвитку теорії і

практики не тільки бізнес- планування, але і всієї системи внутрішньогосподарського планування на вітчизняних підприємствах і фірмах з різними формами власності та організаційними особливостями [12, с. 439].

Таким чином ми можемо зробити висновок, що в умовах ринкової економіки жодне підприємство неспроможне досягти успіхів без наявності обґрунтованого бізнес-плану.

На підприємстві з утилізації відходів планування грає також чималу роль. Оскільки реалізація інвестиційного проекту створення нового підприємства передбачає залучення зовнішніх джерел фінансування, відповідний плановий документ має чітко визначену структуру і зміст, спрямовані на те, щоб потенційні інвестори зацікавились бізнес-планом, виявили бажання докладно ознайомитися з наданою в ньому інформацією, а в процесі ознайомлення переконались у доцільності вкладення коштів у запропонований проект. В цьому разі планування є необхідною складовою, бо від нього залежить подальша доля бізнес-проекту.

Бізнес-план охоплює практично всі функціональні напрями підприємства з утилізації відходів, починаючи від детального опису технології бізнес-проекту і закінчуючи ґрунтовними фінансовими розрахунками ефективності господарювання. Тому його розробка і контроль реалізації (в подальшому) значно сприяє як підвищенню ефективності, так і зниженню ризиків у започаткуванні цього досить нового напрямку підприємницької діяльності.

Бізнес-планування новоствореного підприємства здійснюється з метою отримання відповіді на такі питання:

- 1) яких фінансових затрат вимагає реалізація цього проекту;
- 2) який прибуток можна очікувати від його реалізації;
- 3) в який термін окупляться затрати;
- 4) який ступінь ризиковості.

Отже, планування допомагає реально оцінити ідею, втілити її в документацію, усвідомити її, визначити ефективність та «вузькі» місця та керувати процесом реалізації підприємницького проекту. Але для цього нам спочатку необхідно дослідити ринок, в якому буде функціонувати наше підприємство, що приведено в наступному розділі.

РОЗДІЛ 2.

ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ І ОБГРУННУВАННЯ БІЗНЕС-ІДЕЇ

2.1 Аналіз ринку

Домінуючим методом поводження з побутовими відходами в Україні було і залишається розміщення та захоронення ТПВ на сміттєзвалищах і спеціальних полігонах. В Україні налічується 6,5 тис. законних і близько 35 тис. незаконних сміттєзвалищ, загальна площа яких становить 7% від території країни. Це можна прирівняти до площі всієї Данії (понад 43 тис. кв. км). Переважна більшість звалищ (від 80 до 90%) працюють у режимі перевантаження, з давно порушеними проектними показниками щодо обсягів надходження відходів, без дотримання запобіжних заходів щодо забруднення підземних вод і повітряного басейну. Полігони ці розміщені поблизу міст і приймають, відповідно, міські відходи. Щодо сіл, то в переважній більшості сміття там просто вивозять за околиці і скидають в природні поглиблення (яри, рови і т. п.). Дуже поширена практика вивезення сміття на лісові галявини, поля, інші об'єкти, не передбачені для використання в якості сміттєзвалища.

За підрахунками екологів, Україна накопичила 54 млн куб. м. відходів, а сміттєві полігони країни щорічно поповнюються приблизно на 15-17 млн т. Відзначається, що на переробку йде лише десята частина сміття [8].

Навіть на сьогоднішній день Україна має великий потенціал для вторинної переробки сміття. Нараховується 15 підприємств з переробки макулатури, переробки скла - також 15 підприємств, металу -16 підприємств, ПЕТ (поліетилентерефталат) - 19 підприємств, вторинних полімерів - 37 підприємств.

Ринок переробки відходів став дуже прибутковим в Європі, в той час як в Україні він просто відсутній. Жителі Польщі платять приблизно 100 євро на рік за переробку сміття, в Україні - лише 20-30 гривень, зазначив депутат Броварської міської ради Андрій Саук.

Справа в тому, що у розвинутих країнах світу давно працює система роздільного збирання та переробки відходів, коли сортують не лише скляну і

пластикову тару, як це роблять в Україні, а й папір, відходи від їжі, поліетилен тощо. Однак, українцям до цього ще далеко, бо не кожен може відсортувати навіть щось одне, наприклад, ту ж саму тару.

Мало кому вдається зробити вдалий бізнес на відходах в умовах України. Але цей бізнес може вивести на рівень рентабельності за кілька років. Найбільш прибутковим сегментом в ланцюжку «смітник - полігон - переробний завод» є торгівля відходами. Найдорожче ціниться алюміній. За 1 тону платять тисячу доларів. Але частка його в загальному обсязі не більше 0,1%. Дешевша ПЕТ-пляшка, котра приносить \$300 за тону, скло - \$80. Але в Україні практично не продають відходи. Під Києвом працює один сортувальний завод, котрий побудувала компанія «Грінко» в 2005 році. Там же є сміттєвопалювальний завод «Енергія».

Оскільки сортування відходів в Україні не розвинуте як у більшості країн Євросоюзу, тому найперспективнішим бізнесом у сфері переробки сміття наразі є утилізація методом піролізу.

Привабливість цього виду діяльності спостерігається як в категорії приватного, так і більш масштабного інвестування. Проведені дослідження базують на те, що послуги і продукція даного підприємства буде користуватися стійким попитом серед виробничо-заготівельних компаній вторинних ресурсів, промислових підприємств.

Усього в Україні станом на червень 2019 року ліцензію на виробництва електричної енергії отримали 263 суб'єкти господарювання. При цьому протягом періоду дослідження кількість таких суб'єктів зростала, зокрема, протягом 2013 - першого півріччя 2020 років ліцензію на виробництво електричної енергії отримали 95 суб'єктів господарювання.

Одночасно, суб'єкти господарювання, які отримали ліцензію протягом періоду дослідження, відносяться переважно до категорії «зелених» виробників та мають низьку встановлену потужність.

Основні генеруючі потужності ОЕС України зосереджені в:

-п'яти енергогенеруючих компаніях - ПРАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ПРАТ «Донбасенерго», ПРАТ «Центренерго», ПРАТ «ДТЕК Західенерго», ПРАТ «ДТЕК

Східенерго», які загалом експлуатують 14 ТЕС із блоками одиничною потужністю 150, 200, 300 і 800 МВт, та на трьох великих ТЕЦ (Харківська ТЕЦ-5, Київські ТЕЦ-5 і 6) з енергоблоками 100 (120) МВт та 250 (300) МВт інших компаній. Загальна кількість енергоблоків на ТЕС і ТЕЦ становить 106 одиниць, у тому числі потужністю: 100 (120) МВт - 4, 150 МВт - 6, 200 МВт - 42, 250 МВт - 5, 300 МВт - 42, 800 МВт - 7 одиниць;

- ДП «НАЕК «Енергоатом», на чотирьох атомних електростанціях якого перебуває в експлуатації 15 енергоблоків, з яких 13 - з реакторами ВВЕР- 1000 потужністю по 1000 МВт і 2 - з реакторами ВВЕР-440 потужністю 415 та 420 МВт. Крім того, на балансі компанії знаходиться Ташлицька ГАЕС, що наразі експлуатує два гідроагрегати, та Олександрівська ГЕС (2 гідроагрегати).

ПРАТ «Укргідроенерго», яке має у своєму складі каскади гідроелектростанцій на річках Дніпро й Дністер із загальним числом гідроагрегатів 103 одиниці.

За даними ДП «НЕК «Укренерго», станом на кінець 2018 року більша частина генеруючих активів мереж зношена та неефективна:

- 83 % енергоблоків ТЕС і ТЕЦ відпрацювали більше 200 тис. годин (граничний ресурс), є фізично зношеними й морально застарілими та потребують реконструкції або заміни. Зношеність устаткування призводить до перевитрат палива, зменшення робочої потужності та погіршення екологічних показників. Станом на 31.12.2021 енергоблоків загальною потужністю 6,6 тис. МВт знаходяться в консервації або не експлуатуються з інших причин і протягом останніх 3-х років не виробляють електроенергії, а також 7 енергоблоків і 2 турбогенератори загальною потужністю 1,7 тис. МВт планується вивести з експлуатації в період, що розглядається;

- енергоблоки АЕС наближаються до закінчення строку проектної експлуатації: 9 атомних блоків потребуватимуть продовження строку експлуатації у найближчі 10 років;

- баланс потужності ОЕС України характеризується дефіцитом маневрених і регулюючих потужностей; частка АЕС, енергоблоки яких працюють у базовому режимі, перевищує 50%; енергоблоки ТЕС, спроектовані для роботи в базовому

режимі, використовуються для підтримки змінної частини графіка навантаження енергосистеми;

- крім того, зношеними є магістральні та міждержавні електричні мережі, що стримує розвиток конкуренції у сфері виробництва електричної енергії та не сприяє входженню нових суб'єктів (у тому числі імпортерів) на ринок України.

Держава є найбільшим власником у структур власності генеруючих підприємств (за встановленою потужністю), насамперед за рахунок ДП «НАЕК «Енергоатом» та ПРАТ «Укргідроенерго», ПРАТ «Центренерго».

Відповідно до інформації ДП «Енергоринок», середньогодинний виробіток електричної енергії становив:

1. АЕС: у 2019 році - 9 498 МВт за годину, у 2017 році - 10 090 МВт за годину, у першому півріччі 2018 року - 10 230 МВт за годину.

2. АЕС ТЕС: у 2019 році - 8 938 МВт за годину, у 2020 році - 7 081 МВт за годину, у першому півріччі 2021 року - 5 829 МВт за годину. У тому числі ГК ТЕС, що входять до складу групи ДТЕК, - у 2019 році - 6 212 МВт за годину, у 2020 році - 5572 МВт за годину, у першому півріччі 2021 року - 4 331 МВт за годину.

3. ГЕС, ГАЕС: у 2019 році - 1 608 МВт за годину, у 2020 році - 1 025 МВт за годину, у першому півріччі 2021 року - 876 МВт за годину.

4. ТЕЦ: у 2019 році - 1 608 МВт за годину, у 2020 році - 1 025 МВт за годину, у першому півріччі 2021 року - 876 МВт за годину.

Виробниками, що здійснюють виробництво електричної енергії з використанням ВДЕ, - у 2019 році - 175 МВт за годину, у 2020 році - 230 МВт за годину, у першому півріччі 2021 року - 219 МВт за годину.

З метою більш глибокого дослідження було проведено SWOT-аналіз, який дозволив визначити головні достоїнства введення технології, а так само на важливості з позиції потенційних можливостей дії на ринку (табл. 2.1. SWOT-аналіз).

SWOT-аналіз підприємства

Сильні сторони	Слабкі сторони
1	2
<p>1. Використання потенціалу вторинної сировини.</p> <p>2. Збільшення інтересу до проблеми утилізації ТПВ.</p> <p>3. З появою такої технології компанії можуть зменшити податковий тягар.</p> <p>4. Створення нових робочих місць.</p> <p>5. Збереження природних ресурсів за рахунок використання енергетичного потенціалу ТПВ.</p> <p>6. Не завдає шкоди навколишньому середовищу;</p> <p>7. Невисокий рівень витрат на сировину і робочу силу.</p>	<p>1. Слабка нормативно-правова база, яка вимагає зусиль доопрацювання</p>
Можливості	Загрози
<p>1. Підтримка з боку регіональних і місцевих органів влади.</p> <p>2. Отримання доходу в бюджет і надалі його збільшення при реалізації проекту спільного впровадження.</p> <p>3. Підвищення конкуренто-спроможності</p>	<p>1. Виплати муніципалітету можуть скоротитися, отже очікуваний дохід так само зменшиться.</p> <p>2. Виникнення різного роду економічних криз.</p>

Отже бачимо, що підприємство має більше сильних сторін та можливостей для ведення бізнесу, це дає проекту деякі переваги, та допоможе підприємству зайняти стійку позицію на ринку.

2.2. Обґрунтування бізнес-ідеї і організаційно-правової форми підприємства

Метою написаним бізнес-плану є створення підприємства у сфері утилізації відходів.

Утилізація відходів буде здійснюватися методом високотемпературного піролізу (плазмової газифікації).

Взагалі, піроліз - це термічне розкладання органічних та багатьох неорганічних сполук, що відбувається без доступу кисню з метою отримання твердого вуглецевого залишку і піролізного газу (синтез - газ). Такий метод переробки відходів вважається набагато безпечнішим, аніж спалювання сміття, оскільки процес утилізації відбувається без доступу кисню, а тому кількість викидів в атмосферу значно менше.

Оскільки піроліз може відбуватися при різних температурах, виділяють наступні його види:

- Низькотемпературний піроліз передбачає термічний розклад сміття при температурі 450~900°C. При такому піролізі вихід газу мінімальний, а кількість твердого залишку, смол і масл навпаки, максимально;

- високотемпературний піроліз передбачає термічний розклад сміття при температурі, вищої за 900°C. Вихід газу при даному способі максимальний, а вихід смол мінімальний.

Якщо порівнювати низько- та високотемпературний піроліз, то останній є кращим з екологічної точки зору, оскільки низькотемпературний піроліз, хоча він і є чистішою технологією, ніж спалювання, не здатний забезпечити повний розпад діоксинів. Діоксин є небезпечною хімічною речовиною, потрапляючи в організм людини, він довгий час зберігається в ньому завдяки своїй хімічній стійкості і призводить до онкологічних захворювань. Вченими доведено, що повний розклад діоксинів відбувається при температурі 700°C. Такі умови може забезпечити лише високотемпературний піроліз.

Перелічені у ст. 63 Господарського кодексу України види підприємств можуть діяти в різних організаційно-правових формах. До них, зокрема, належать [10]:

- приватне підприємство, що діє на основі приватної власності громадян чи суб'єкта господарювання (юридичної особи);
- підприємство, що діє на основі колективної власності (підприємство колективної власності);
- комунальне підприємство, що діє на основі комунальної власності територіальної громади;
- державне підприємство, що діє на основі державної власності;
- підприємство, засноване на змішаній формі власності (на базі об'єднання майна різних форм власності);
- спільне комунальне підприємство, що діє на договірних засадах спільного фінансування (утримання) відповідними територіальними громадами і суб'єктами співробітництва.

Державне підприємство являє собою організаційно-правову форму підприємства, заснованого на державній власності. Визначення державне вказує, що дане підприємство має особливості правового становища порівняно з недержавними підприємствами. Ці особливості обумовлені способом відмежування функцій власника від функцій управління майном в державному підприємстві. Саме державне підприємство як майновий комплекс є об'єктом права державної власності. Підприємству як суб'єкту права це майно належить на праві повного господарського відання. Дане право вужче, ніж право власності. Обсяг його залежить від цільового призначення відповідного майна. Державне підприємство володіє, користується і розпоряджається цим майном, «вчиняючи щодо нього будь-які дії, що не суперечать закону та цілям діяльності підприємства», тобто його статуту. Оскільки державне підприємство є суб'єктом права повного господарського відання майном, а не суб'єктом права власності, щодо державних підприємств діє спеціальна категорія — правовий режим майна державних підприємств. Вона означає, що державні підприємства керуються спеціальними правилами членування, утворення їх майна при заснуванні, визначення цілей і предмета діяльності (статути затверджують і контролюють, уповноважені органи), управління майном, розподілу прибутку тощо.

Державні підприємства як суб'єкти одної форми власності (організаційної форми) поділяються на види:

- державні підприємства, засновані на загальнодержавній власності;
- державні підприємства, засновані на республіканській (Республіки Крим) власності;
- державні комунальні підприємства, засновані на власності адміністративно-територіальних одиниць.

Усі ці підприємства — державні юридичні особи.

Колективне підприємство (точніше його можна було б назвати «підприємство колективної власності») — це організаційно-правова форма підприємства, заснованого на одному або кількох видах колективної власності.

Визначення колективне означає, що підприємство належить колективу співвласників (засновників, учасників), які діють як один суб'єкт права колективної власності. Право-суб'єктність власника (у даному разі колектив або групи власників, організованих у колективне підприємство з правами юридичної особи) реалізується через юридичну особу — підприємство, яке володіє, користується і розпоряджається майном відповідно до свого статуту. Це вид недержавної юридичної особи. Право колективної власності у колективному підприємстві безпосередньо здійснюють його органи управління - вищий орган управління (загальні збори або конференція) і правління. Отже, колективне підприємство, поки воно діє - це об'єкт права власності відповідної юридичної особи. Його засновники і учасники є власниками часток (паїв, акцій, вкладів) у майні підприємства.

Видів колективних підприємств стільки ж, скільки суб'єктів права колективної власності названо в статті:

- колективні підприємства (наприклад, підприємство, приватизоване трудовим колективом державного підприємства і не перетворене в інший вид; колективне сільськогосподарське підприємство);
- акціонерне або інше статутне господарське товариство; виробничий кооператив; підприємство громадської організації; підприємство релігійної організації; підприємство, створене господарським об'єднанням.

Специфічним видом колективного підприємства є також орендне підприємство.

Приватне підприємство - це організаційно-правова форма підприємства, заснованого на приватній власності однієї і більше фізичних осіб.

Визначення приватне, крім форми власності, виражає головну особливість правового становища підприємства цієї організаційної форми. Згідно із законодавством України власник у даному разі водночас є і підприємцем, тобто власність і управління майном у приватному підприємстві не розмежовуються.

Відповідно до суб'єктів права приватної власності, визначених Законом «Про власність», можна назвати три види приватних підприємств:

- індивідуальне приватне підприємство, засноване на приватній власності і праці однієї фізичної особи (підприємство однієї особи);

- сімейне приватне підприємство, засноване на приватній власності та праці громадян, що проживають спільно як члени однієї сім'ї (наприклад, сімейним підприємством може бути селянське [фермерське] господарство);

- приватне підприємство з правом найму робочої сили засноване на приватній власності окремого громадянина України, який використовує найману працю.

Якщо приватне підприємство має не одного, а кількох власників (наприклад, сімейне), його майно є спільною сумісною власністю. Інша, тобто часткова спільна власність, повинна бути встановлена письмовою угодою власників майна.

Спільне підприємство - це організаційна форма підприємства, заснованого за законами України на базі об'єднання майна різних форм власності (так звана змішана форма власності). Спільні підприємства, як правило, мають форму господарських товариств, тобто є суб'єктами права колективної власності.

Засновниками спільних підприємств можуть бути юридичні особи і громадяни України, інших держав. Залежно від цього є два види спільних підприємств:

- звичайні (національні) спільні підприємства;

- спільні підприємства з іноземними інвестиціями.

Спільне підприємство з іноземними інвестиціями — це підприємство будь-якої організаційно-правової форми, створене за законами України, якщо в його статутному фонді протягом календарного року є кваліфікаційна іноземна інвестиція (тобто іноземна інвестиція, що становить не менше 20 відсотків статутного капіталу і при цьому не може бути менше суми, еквівалентної залежно від виду інвестиції 50 тисячам доларів США, 100 тисячам, 500 тисячам чи 1 млн. доларів США). Правове становище і діяльність таких підприємств, крім Господарського кодексу України, регулюється Декретом Кабінету міністрів України від 20 травня 1993 р. «Про режим іноземного інвестування» та Законом України від 16 квітня 1991 р. «Про зовнішньоекономічну діяльність».

Іноземне підприємство — це організаційно-правова форма підприємства з місцезнаходженням в Україні, створеного як суб'єкт права згідно із законодавством іноземної держави, майно якого повністю є у власності іноземних громадян, юридичних осіб або держави.

Визначення іноземне (іноземна власність) означає, що підприємство підпорядковується різним юрисдикціям. Порядок створення внутрішньої діяльності іноземного підприємства регулюється законодавством країни, якій воно належить. Законодавство України не регулює цих відносин. Разом з тим умови реєстрації та діяльності іноземного підприємства в Україні регулюються українським законодавством, тобто на іноземні підприємства загалом поширюється національний правовий режим господарської діяльності.

Загально відомі три основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності:

- одноособові володіння;
- партнерства (товариства)
- корпорації.

1. Одноосібне володіння. Суть його полягає в тому, що все майно фірми належить одному власнику, який управляє фірмою, одержує прибуток і несе повну особисту відповідальність за всі обов'язки фірми. Одноосібні володіння мають свої переваги.

По-перше, оскільки весь прибуток належить підприємцю, він криво зацікавлений в ефективній праці. Зосередження прибутку в одних руках дає можливість безпосередньо використовувати його в інтересах справи. До того ж прибуток підприємця в ринковій економіці розглядається як його індивідуальний підхід і оподатковується лише індивідуальний дохід і індивідуальним прибутковим податком (а не податком на прибуток, як в інших формах підприємницької діяльності).

По-друге, у власника фірми витрати на організацію виробництва невеликі. Його управлінські рішення негайно втілюються у життя. Він непідвласний співвласникам чи будь-яким керівним органам. Невеликі розміри фірми дають змогу підприємцеві підтримувати прями контакти зі своїми працівниками та клієнтами. Повна незалежність дуже цінується підприємцями.

По-третє, одноосібному володінню властива простота при організації фірми та її ліквідації. В обох випадках достатньо лише рішення підприємця.

Проте маються значні недоліки:

- повна відповідальність підприємця;
- обмежені фінансові можливості;
- відсутність спеціалізованого менеджменту;
- невизначеність термінів функціонування [11, с. 265-267].

2. Партнерство (товариство)

Партнерство (товариство) - ця форма організації підприємництва є логічним продовженням розвитку одноосібного володіння. Така організаційно-правова форма підприємницької діяльності передбачає об'єднання капіталів двох і більше окремих фізичних осіб або юридичних осіб з умов розподілу ринку, прибутку і збитків на основі рівності, спільного контролю результатів бізнесу, активної участі у його веденні. Основою взаємин між сторонами, що вступають у партнерство є договір. Учасники товариства з обмеженою відповідальністю не відповідають за його зобов'язаннями і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах вартості своїх вкладів. Учасники товариства, які не повністю внесли вклади, несуть солідарну відповідальність за його зобов'язаннями у межах вартості невнесеної частини вкладу кожного з учасників. ЦК України та Господарський

кодекс України містить лише основні положення про даний вид товариства. Більш детальне регулювання міститься в Законі України "Про господарські товариства" та в статутах товариств.

Поряд з основними ознаками, якими наділене товариство з обмеженою відповідальністю як юридична особа, частина перша коментованої статті дозволяє виділити ще ряд ознак, які в сукупності виділяють його серед інших господарських товариств:

- створюється для здійснення підприємницької діяльності;
- є об'єднання капіталів, що передбачає обов'язкову майнову участь учасників;
- відповідальність учасників перед третіми особами обмежена розміром їх вкладів;
- статутний капітал поділений на частки;
- мінімальна кількість учасників - одна особа, максимальна кількість - 100 осіб.

Якщо кількість засновників перевищує 100 осіб, ТОВ зобов'язано перереєструватися в АТ протягом одного року, а якщо ні, то воно підлягає ліквідації в судовому порядку (ч. 1 ст. 141 ЦКУ).

Розглянемо які переваги має партнерство перед одноосібним володінням.

По-перше, зростають фінансові можливості фірми внаслідок об'єднання декількох капіталів. Банки сміливіше дають кредити таким фірмам.

По-друге, вдосконалюється управління фірмою. Заявляється спеціалізація в управлінні, тобто розподіл управлінських функцій між партнерами. Крім того, є можливість найняти професіональних менеджерів.

По-третє, велика свобода та оперативність господарських дій.

По-четверте, як і одноосібні підприємства партнерства користуються податковими пільгами, оскільки прибуток кожного учасника оподатковується як його індивідуальний дохід.

Проте цей тип підприємницької діяльності має свої недоліки:

- необмежена відповідальність будь-якого товариства може загрожувати всім партнерам так само, як і одноосібному власнику. Крах одного з партнерів може

спричинити банкрутство в цілому, оскільки в більшості випадків учасники несуть солідарну відповідальність.

- недостатність досвіду господарювання і несумісність інтересів партнерів можуть провокувати малоефективну діяльність, а колективний менеджмент - негнучке управління товариством.

- непередбачуваність процесу і результатів діяльності товариства як нестійкої організаційно-правової форми підприємництва значно збільшують господарський ризик і зменшують впевненість у досягненні очікуваного результату.

3. Корпорація

Корпорація (акціонерне товариство) є зараз домінуючою формою підприємницької діяльності. Її власниками вважаються акціонери, що мають обмежену відповідальність у розмірі свого внеску у акціонерний капітал корпорації. Весь прибуток корпорації належить її акціонерам.

Відокремлюють дві його частини. Одна частина розподіляється серед акціонерів у вигляді дивідендів, друга - це нерозподілений прибуток, що використовується на реінвестування. Функції власності та контролю поділені між акціонерами (власниками акцій) та менеджерами.

Переваги корпорації (акціонерного товариства) досить відомі.

По-перше, корпорація є найефективнішою формою організації підприємницької діяльності з огляду на реальну можливість залучення необхідних інвестицій. Саме через ринок цінних паперів (фондову біржу) вона може об'єднувати різні за розмірами капітали великої кількості фізичних і юридичних осіб для фінансування сучасних напрямів науково-технічного й організаційного процесів, нарощення виробничого капіталу.

По-друге, потужній корпорації значно простіше постійно збільшувати обсяги виробництва або послуг. Це дає добру можливість стримувати постійно зростаючий прибуток.

По-третє, кожний акціонер як співвласник корпорації несе лише обмежене відповідальність (за банкрутство фірми він втрачає лише вартість своїх акцій). Важливо й те, що окрема особа може зменшити свій власний фінансовий ризик, якщо купуватиме акції кількох корпорацій. Кредитори можуть пред'явити претензії

лише корпорації як юридичній особі, не окремим акціонерам - фізичним особам [9, с. 188-190].

Новостворене підприємство буде являтися товариством з обмеженою відповідальністю (ТОВ) і буде вести свою діяльність на основі Господарського кодексу України. Товариство буде являтися юридичною особою, діятиме на основі Статуту та матиме власне майно і самостійний баланс.

Документи, які необхідні для державної реєстрації ТОВ.

Від засновника фізичної особи для реєстрації ТОВ необхідні наступні документи:

- копія паспорта;
- копія ідентифікаційного коду;
- якщо фізична особа є підприємцем, то необхідна копія свідоцтва про державну реєстрацію фізичної особи-підприємця.

Документи, які необхідні для виробництва електроенергії:

- доручення на право представництва заявника (у разі потреби);
- документ про внесення плати за видачу ліцензії;
- копія статуту (нотаріально посвідчена);
- опис заявленої діяльності (технічні характеристики енергогенеруючого об'єкта; схема електричних з'єднань з позначенням приладів розрахункового обліку);
- документ, що підтверджує Норматив достатності власних активів суб'єктів підприємницької діяльності (копія бухгалтерської звітності ф-Н 1 за звітний період);
- копія документа, що підтверджує право власності генеруючими потужностями або їх користування (із підтвердженням належності цих генеруючих потужностей на праві власності іншому суб'єкту господарювання (фізичній особі)).

ТОВ набуває статусу юридичної особи з дня його державної реєстрації (ст. 6 Закону № 1576, ч. 3 ст. 83 ПСУ). Порядок надання документів на держреєстрацію регламентується Законом № 755.

Держреєстрація ТОВ проводиться держреєстратором за місцезнаходженням ТОВ (ч. 1 ст. 5 Закону № 755).

Для проведення держреєстрації ТОВ засновник або уповноважена особа повинні або особисто подати держреєстратору, або надіслати поштовим відправленням з описом вкладення такі документи, або електронним документом (ч. 1 ст. 24 Закону № 755).

При проведенні держреєстрації ТОВ може одразу ж зареєструватися платником ПДВ (ч. 1 ст. 24 Закону № 755, п. 183.7 ПКУ), для чого подається реєстраційна заява про добровільну реєстрацію платником ПДВ за формою № 1-ПДВ (додаток 1 до Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість, затвердженого наказом МФУ від 14.11.2014р. № 1130).

Крім того, ТОВ може відразу ж обрати спрощену систему оподаткування, про що слід подати заяву про застосування спрощеної системи оподаткування за формою, затвердженою наказом Міністерства фінансів України 20.12.2011 № 1675. Однак внаслідок нестиківки нормативних актів ТОВ може під час реєстрації вибрати тільки варіант зі сплатою єдиного податку за ставкою 4% (без ПДВ), а зареєструватися платником ПДВ і перейти на сплату єдиного податку за ставкою 2% з ПДВ ТОВ зможе лише з наступного кварталу.

РОЗДІЛ 3

БІЗНЕС-ПЛАН СТВОРЕННЯ НОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Резюме

Підприємство «PowerEnergy», яке буде являтися товариством з обмеженою відповідальністю, планує переробляти органічні та неорганічні відходи методом високотемпературного піролізу. Продуктами переробки являються: синтез-газ, який підприємство планує генерувати у електроенергію; шлак – аналог гравія. Частина електроенергії буде використовуватись на потреби фірми та на утримання самої піролізної установки. Інша частина продаватиметься на оптову ринку електроенергії. Шлак активно використовується як компонент для різноманітних будівельних матеріалів, а також при будівництві доріг.

Переробляти планується тверді побутові відходи, пластик, медичні відходи, біомасу, гумотехнічні вироби (автомобільні шини, транспортерні стрічки і т. д.) промислові відходи.

Підприємство з утилізації відходів буде орендувати площу об'ємом 300 м² у Варварівці. Щомісячний орендний платіж з урахування 120 грн./м² за рік складе 432000 грн.

Фінансування проекту передбачається здійснювати за рахунок інвестиційних засобів, які складають 41165072 грн.

Чистий приведений дохід (NPV) становить 19788182,2 грн.

Термін окупності – 2,54 роки.

Термін окупності з урахуванням дисконтування дорівнює 6,27 років.

3.2. Опис продукту.

При переробці наступних видів сировини:

- тверді побутові відходи⁴
- медичні відходи (безпечні та небезпечні);
- біомаса;

- гумотехнічні вироби (автомобільні шини, транспортерні стрічки і т. д.)
- промислові відходи необхідні для збагачення вихідної сировини (відпрацьовані моторні, трансформаторні і рослинні масла, мазут, відпрацьовані органічні розчинники, шлами від зачистки ємносте для зберігання палива, інші нафтошламу та ін.) виходять такі види кінцевої продукції:

1. Синтез газ (піролізний газ), який надалі можна генерувати в електричну енергію, теплову енергію або дизельне паливо. Отриманий паливний газ набагато чистіше, ніж в стандартних процесах газифікації і піролізу і не містить гудронів, фуранів і діоксинів, наночастинок хлору, сірки і металів і ін. (Суми залежать від вихідної сировини) використовуються у виробництві.

Даний газ не буде продаватися в якості готового продукту, він буде використовуватися для забезпечення самої ж установки тепловою та електричною (яка виробляється з газу за допомогою вбудованого обладнання) енергією для переробки наступної партії сміття.

Частину невикористаної електричної енергії планується продавати на енергоринку.

2. Інертний матеріал - твердий залишок - охолоджений від + 20° С до + 35° С екологічно безпечний інертний матеріал, схожий на обсидіан, який не потребує утилізації. (Обсидіан - однорідне вулканічне скло, скловата - вулканічна гірська порода з раковистим ріжучим зломом, що пройшло через швидке охолодження розплавлених гірських порід).

Технологія його виробництва можна порівняти з обсидіаном, утвореним в природних умовах вулканів.

Можливість використання:

1. В будівельних роботах (дрібний щебінь);
2. Як готовий будівельний матеріал: тротуарна плитка, бордюр, будівельний блок і т. д.
3. Як абразивний матеріал (виготовлення кіл для шліфувальних і ріжучих інструментів і т. п.).

Відповідно до ідеї бізнес-плану він буде використовуватися в якості щебню.

Унікальність даного продукту полягає у наступних аспектах:

1. Новизна технології виробництва. Цей продукт виходить побічно при основному виробництві електроенергії і його необхідно використовувати з вигодою. Унікальна технологія виробництва забезпечує його якість.

2. Якість продукції. У порівнянні з бетонними виробами має більшу міцність. У разі використання його як гравійно-піщану суміш, отриманий бетонний розчин буде мати більш міцніші властивості, ніж сама ГПС, меншою вагою і менш піддаватиметься руйнування.

3.3. Маркетинговий план

Відповідно до проведеного аналізу існуючого ринку аналогічних видів продукції можна виділити такі основні групи потенційних споживачів:

1) муніципальні служби, головним завданням яких є зменшення звалища в місті і екологічна переробка сміття.

2) державне підприємство «Енергоринок», яке згідно з Законом України «Про електроенергетику» є оптовим постачальником електроенергії.

3) будівельні фірми, які використовують шлак як готовий будівельний матеріал, чи в якості щебня.

Таким чином, структура потенційних споживачів дозволяє забезпечити стійкий попит.

Головною метою проєктованого підприємства є проникнення на ринок та подальше розширення ринкової частки.

Головною стратегією підприємства є комплексна стратегія (табл.3.1) по наданню продукції більш високої якості за більш низькими цінами, а також розширення асортименту продукції за рахунок впровадження технології переробки синтез газу у дизельне паливо.

Виходячи з цього, стратегією маркетингу обирається стратегія розширення попиту за рахунок стимулювання обсягу продажів та цінової політики і нецінових факторів конкурентної боротьби, створення позитивного іміджу сміттепереробного підприємства.

Стратегії підприємства «PowerEnergy»

Вид стратегії	Характеристика
Стратегія виходу на ринок	1. Захоплення долі ринку за рахунок ефективної реклами і стимулювання збуту. 2. Встановлення цін, нижчих за ціни на продукцію конкурентів. 3. Впровадження заходів з охорони навколишнього середовища.

Метою планування маркетингу є визначення позицій на даний момент, куди фірма хоче рухатися і як їй досягти запланованого.

Результати розробки і реалізації плану маркетингу обумовлює отримання наміченого прибутку. Цей план служить основою для всіх інших видів діяльності підприємства.

При аналізі способів ціноутворення можна припустити, що ціна продукції буде визначатися виходячи з:

- 1) собівартості продукції;
- 2) ціни конкурентів на аналогічну продукцію;
- 3) унікальних переваг продукції;
- 4) ціни, обумовленої попитом на дану продукцію.

На основі собівартості буде оцінюватися мінімально можлива ціна продукції, котра відповідає найменшим витратам виробництва.

На основі аналізу цін конкурентів буде виявлятися середній рівень цін на продукцію. Ціни, обумовлені попитом або кон'юнктурою ринку даної продукції, можуть коливатися у всьому діапазоні від мінімальних до максимальних цін. Цілеспрямована цінова політика полягає у наступному: треба встановлювати на продукцію такі ціни і так змінювати їх в залежності від ситуації на ринку, щоб заволодіти певною часткою на ринку, отримати бажаний об'єм прибутку.

При розробці цінової політики слід врахувати наступні етапи ціноутворення:

1) Вихід на новий ринок. Щоб викликати інтерес споживачів до продукції підприємства з утилізації сміття, необхідно встановити ціни, нижчі за цін конкурентів.

2) Захист позиції. Підприємство в умовах конкуренції буде намагатися зберегти ту частку ринку, якою вона володітиме. До основаних факторів, що враховуються при конкуренції, відносяться ціна, якість продукції, реклама, робота з громадськістю та інші заходи стимулювання збуту.

3) Послідовний прохід по сегментах ринку. На цьому етапі продукція буде пропонуватися спочатку тим сегментам ринку, де споживачі готові заплатити високу ціну.

Головними комунікаційними засобами є:

- створення сайту;
- персональний продаж, при якому покупців інформують про особливості виробленої продукції по телефону та по електронній пошті;
- проведення презентації із залученням ЗМІ;

Вартість розміщення рекламних модулів:

1) Створення сайту. Сюди будуть віднесені витрати як на безпосереднє створення сайту вартістю 3000 грн., так і на його утримання і просування: доменне ім'я - 70 грн. на рік, хостинг - 280 грн. на рік, просування у пошукових системах 1800 грн.

Проведення презентації із залученням ЗМІ - 8000 грн.

З цього випливає, що в сумі на рекламу новоствореного підприємства необхідно буде витратити приблизно таку суму:

$$3000 + 70 + 280 + 1800 + 8000 = 13150 \text{ грн.}$$

Згідно Постанови № 2326 Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження прогнозованої оптової ринкової ціни на 2020 рік» оптова ринкова ціна електричної енергії за 1 МВт/год становить 1263,76 грн, таким чином знайдемо запланований обсяг реалізації продукції.

Запланований обсяг реалізації продукції

Найменування продукції	Розрахунки за день			Розрахунки на рік		
	Кіл-ть	Ціна	Сума, грн.	Кіл-ть	Ціна	Сума, грн.
Електроенергія	77,76 МВт	1263,76 грн/МВт	98269,98	21461,76	1263,76 грн/МВт	27122513
Шлак	4,8т	22,5 грн/т	108	1324,8	22,5 грн/т	29808
Всього						27152321

3.4. Виробничий план

Підприємство з утилізації відходів буде орендувати площу об'ємом 300 м². Щомісячний орендний платіж з врахування 120 грн/м² складатиме 6000 грн., що за рік складе 72000 грн. Оскільки сама піролізна установка буде знаходитись на вулиці, тому на виробничу площу відведено 100 м², де буде знаходитися генератор енергії, 140 м² — на склад, 60 м² на офісне приміщення та санвузол.

Безпосередньо для переробки відходів будемо використовувати піролізну установку Cauterizer, продуктивністю — 1,8 кВт/год.

Дані про обладнання та допоміжні матеріали якими буде користуватися фірми в процесі діяльності, наведені в табл.3.3

Таблиця 3.3

Обладнання та допоміжні матеріали

Найменування обладнання	Кількість одиниць, шт.	Ціна за одиницю, грн.	Сума
Піролізна установка Cauterizer	1	4000000	4000000
Трансформаторна підстанція КТПБ	1	100000	100000

Смітєвоз Iveco	2	480075	960150
Совкова лоПРАТа	2	350	700
Садово-будівельна тачка	1	450	450
Офісний стіл	3	2594	7782
Комп'ютер (монітор + системний блок + інші пристрої)	3	7600	22800
Принтер	2	2300	4600
Стілець	5	285	1425
Крісло	1	1360	1360
Кондиціонер	1	6555	6555
Санвузол	2	10500	21000
Система протипожежної безпеки	1	2250	2250
Ремонт приміщення		36000	36000
Всього			41165072

Отже вартість необхідного обладнання складе 41 млн. грн. Щорічний розмір витрат на ремонт, експлуатацію обладнання становитиме - 5% від вартості обладнання, тобто $41165072 \times 0,05 = 2058253,6$ грн.

Середній строк використання даного обладнання складає 12 років. Сюди ж варто включити витрати на оренду приміщення, що за рік складатиме 72000 грн.

Норма амортизації при прямолінійному методі нарахування = $1/12 \times 100\% = 8,33\%$ на рік.

Амортизаційні відрахування становлять $0,0833 \times (41165072+72000) = 343504,8$ грн. на рік.

Для виробництва продукції будуть використанні наступні сировина та матеріали (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Матеріали

Найменування матеріалу	Норма витрат в день	Ціна, грн.	Щоденні витрати, грн.	Витрати на місяць, грн.	Витрати на рік, грн.
Поліпропіленові мішки	10 шт.	2,50	25	575	6900
Дизельне паливо	16,2	22,55	65,3	8401,9	100822,8
Разом:					107782,8

Оскільки відходи в якості сировини використовуються безкоштовно, то при розрахунках ми їх не враховуємо.

3.5. Організаційний план

Підприємство «PowerEnergy представляє собою товариство з обмеженою відповідальністю і буде вести свою діяльність на підставі Цивільного кодексу України, прийнятого Верховною Радою. Підприємство буде юридичною особою і діятиме на основі Закону України «Про приватне підприємство», буде мати власне майно, самостійний баланс. Організаційна структура підприємства (рис. 3.2)

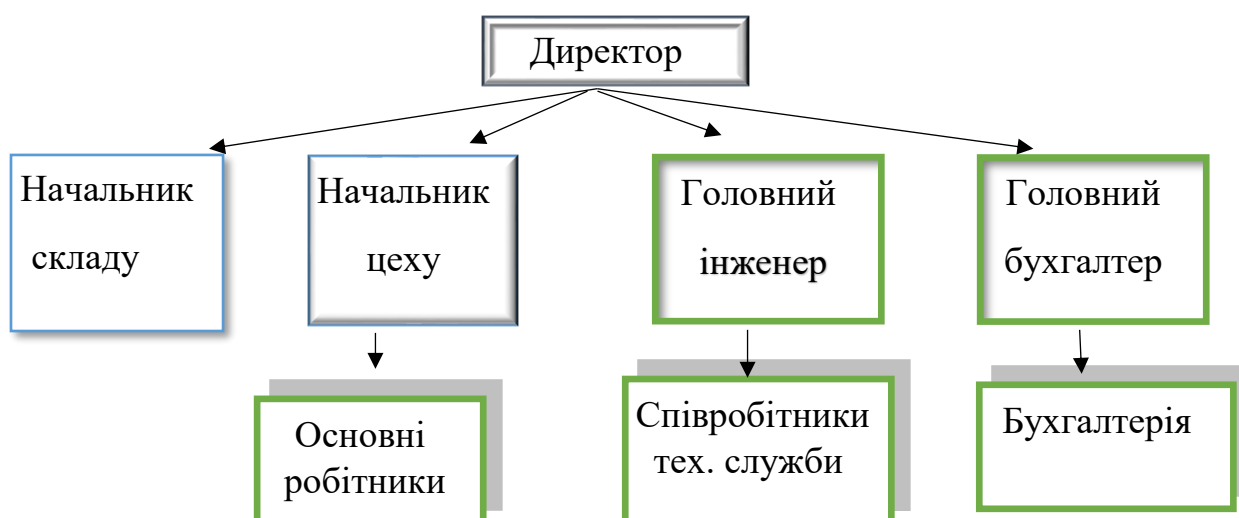

Рис. 3.2 Організаційна структура підприємства «PowerEnergy»

Керівництво діяльністю підприємства буде здійснювати директор.

Директор – є матеріально –відповідальною особою.

Директор підприємства:

1. Визначає, формулює, планує, здійснює і координує всі види діяльності підприємства.

2. Визначає напрями розвитку підприємства у формуванні цінової, кредитно-банківської, податкової та страхової політики, соціальної та зовнішньоекономічної діяльності.

3. Організує роботу і ефективну взаємодію структурних підрозділів підприємства, направляє їх діяльність на досягнення високих темпів розвитку і удосконалення виробництва та продукції.

4. Забезпечує відповідність продукції кращим світовим зразкам з метою задоволення потреб замовників і споживачів у відповідних видах продукції, підвищення продуктивності праці, ефективності виробництва і якості продукції на основі широкого запровадження нової техніки і прогресивної технології, організації праці, виробництва і управління, удосконалення господарського механізму.

5. Організує виробничо-господарську діяльність підприємства на основі застосування методів обґрунтованого планування, нормативних матеріалів, фінансових і трудових витрат.

6. Вживає заходів щодо забезпечення підприємства кваліфікованими кадрами, найкращого використання безпечних і сприятливих умов праці, додержання вимог законодавства про охорону навколишнього середовища.

7. Забезпечує сполучення економічних і адміністративних методів керівництва, матеріальних і моральних стимулів підвищення ефективності виробництва, а також підсилення відповідальності кожного працівника за доручену йому справу.

8. Представляє підприємство в органах державної влади і у взаємовідносинах з партнерами.

Бухгалтер — здійснює операції з приймання, обліку, видачі і зберігання грошових коштів. Він також є матеріально-відповідальною особою, стежить за

роботою і правильним веденням документації. Бухгалтер повинен організувати і здійснювати бухгалтерський облік, перевіряти достовірність отриманої інформації, контролювати і дотримуватися законності при витрачанні грошових і матеріальних ресурсів. Освіта вища, знання навичок бухгалтерського обліку та аудиту. Досвід роботи — від 5-ти років.

Економіст - фахівець, який вивчає, розвиває і застосовує теорію економіки, відповідає за ефективність економічної діяльності підприємства або організації. На відміну від бухгалтера економіст мусить вміти розрахувати, спланувати і здійснювати контроль руху фінансових потоків, проаналізувати підсумки фінансової діяльності підприємства, і визначати рентабельність.

В обов'язки економіста входить:

- розрахунок матеріальних, фінансових і трудових витрат, необхідних для виробництва і реалізації продукції;
- визначення ефективності трудової та виробничої діяльності;
- ведення обліку усіх показників за результатами фінансово- економічної діяльності організації чи підприємства;
- ведення періодичної звітності, формування, ведення і збереження бази даних економічної інформації, внесення в базу змін, що виникають в процесі обробки даних.

Освіта вища, за напрямом підготовки «Економіка підприємства». Досвід роботи — від 2-ох років.

Головний інженер несе відповідальність за:

- випуск високоякісної продукції і її вдосконалення;
- впровадження у виробництво новітніх досягнень науки і техніки;
- механізації і автоматизації виробничих процесів;
- дотримання встановленої технології;
- використання новітньої техніки і технології;
- здійснює «оперативний контроль за ходом виробництва.

Основні робітники безпосередньо зайняті підготовкою сировини, завантаженням сировини в установку, ремонтом, налагодженням та

обслуговуванням устаткування. Повинні мати технічні знання та навички, досвід роботи - не обов'язковий.

Начальник складу виконує такі функції:

- організація і контроль прийому і видачі товару;
- організація і контроль внутрискладської ротації продукції відповідно до строків зберігання;
- організація і контроль правильності внутрискладського документообігу;
- організація і контроль добірки продукції;
- забезпечення і контроль прибирання приміщень;
- забезпечення і контроль переміщення вантажів.

Оператор контролює процес виробництва, використовуючи програмне забезпечення.

Чисельність виробничого персоналу буде визначатися виходячи з функціональної доцільності. Система оплати праці буде побудована на основі посадових окладів і залежати від величини фактично відпрацьованого часу і досягнення кінцевого результату діяльності підприємства (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Структура персоналу

Спеціальність	Кількість, чол.	Заробітна плата на місяць, грн.	Сума заробітної плати на місяць, грн.
Основний персонал			
Головний інженер	1	9500	9500
Оператор	2	7500	15000
Начальник складу	1	7500	7500
Начальник цеху	1	8500	8500
Основний робітник	5	6400	32000
Водій	3	7500	22500
Молодший обслуговуючий персонал			
Прибиральниця	1	6400	6400
Охоронець	3	6400	19200

Правлінський персонал			
Директор	1	12000	12000
Бухгалтер	1	8500	8500
Економіст	1	8500	8500
Всього	20		107900

Таким чином, підприємство складається з основних працівників, молодшого обслуговуючого персоналу та управлінського персоналу. Чисельність працівників становить 20 чоловік. Керує підприємством директор. Всі керівники і працівники призначаються наказом директора.

Відповідно до договору, заробітна плата виплачується один раз на місяць. Оплата праці виробляється по ставках. Всі питання вирішуються відповідно до КЗпП України. Оплата праці штатних працівників виробляється по тарифним місячним ставкам.

Сума заробітної плати в місяць складає 107900 грн.

Графік роботи управлінського персоналу з 9:00 до 17:00, а основних та допоміжних робітників, операторів та охоронців у три зміни.

Підбір персоналу планується здійснювати перед запуском виробництва з врахуванням таких вимог:

- 1) наявність професійної підготовки і кваліфікації з даної спеціальності;
- 2) наявність досвіду на аналогічних підприємствах;
- 3) комунікабельність, відповідальність, вміння працювати в колективі.

Для стимулювання працівників на підприємстві буде встановлена система премій та заохочень.

Ставка ЄСВ становить 34,7 %, таким чином на місяць на соціальні потреби перераховуються: $107900 \times 0,347 = 37441,3$ грн. Щомісячне відрахування на заробітну плату становить: $107900 + 39059,6 = 146959,6$ грн. і за рік складатиме: $146959,6 \times 12 = 1763515,2$ грн.

3.6. Фінансовий план

Фінансовий план покликаний узагальнити попередні розділи, а також оцінити ефективність проекту.

Перш ніж розрахувати і почати складати план доходів та витрат, необхідно визначити собівартість та прибуток підприємства від реалізації продукції.

Оскільки піролізна установка повністю забезпечує підприємство електричною та тепловою енергією, то серед комунальних платежів потрібно врахувати тільки витрати на воду. В середньому вони будуть становити 1700 грн. на місяць, а у випадку сталого тарифу за рік будуть становити $1700 \times 12 = 20400$ грн.

Разом сума постійних витрат на рік становить $3435048,1 + 72000 + 2058253,6 + 20400 = 5585701,7$ грн.

Разом сума змінних витрат складе 107782,8 грн. Таким чином, повна собівартість реалізованої продукції = постійні витрати + змінні витрати + заробітна плата працівників =

$5585701,7 + 107782,8 + 1726315,2 = 7419799,7$ грн.

Визначимо виручку від реалізації продукції за рік за такою формулою:

$$VP = C \times K$$

де C - ціна реалізації продукції (грн.);

K - кількість реалізованої продукції (МВт. або т.).

$VP = 27152321$ грн.

Валовий прибуток:

$$ВП = VP - C,$$

де C - повна собівартість реалізованої продукції.

$ВП = 27152321 - 7419799,7 = 19732521,3$ (грн.)

Тоді чистий прибуток:

$$ЧП = ВП - \text{податок на прибуток}$$

$ЧП = 19732521,3 - (19732521,3 \times 0,18) = 19732521,3 - 3551853,8 = 16180667,5$ (грн.)

Рентабельність виробництва визначаємо за формулою:

$$P = ЧП : Собівартість \times 100\% = 16180667,5 : 7419799,7 \times 100\% = 218\%$$

Зведена таблиця планових показників діяльності за рік (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Планові показники діяльності підприємства «PowerEnergy» за рік

Показники	Чистий вираз
Виручка від реалізації	27152321 грн.
Валовий прибуток	13637949,3 грн.
Чистий прибуток	16180667,5 грн.
Рентабельність виробництва	218%

Розрахунок чистого приведеного доходу з 0 до 7 років ТОВ «PowerEnergy» наведений у табл. 3.7

Термін окупності — тривалість найменшого періоду, за який поточний чистий дохід стає і в подальшому залишається невід’ємним.

Термін окупності дорівнює $(2 + 8803737,5 / 16180667,5) = 2,54$ роки.

Термін окупності с урахуванням дисконтування - тривалість найменшого періоду, за який поточний чистий приведений дохід стає і в подальшому залишається невід’ємним.

Термін окупності з урахуванням дисконтування дорівнює $(6 + 7321267,4 / 27109449,6) = 6,27$ років.

3.7. Оцінка ризиків

Вже сама ідею проекту підприємства утилізації побутових відходів методом високотемпературного піролізу є досить ризиковою, оскільки такий спосіб утилізації відходів відомий досить мало, особливо у нашій країні, через свою дорожнечу.

Основні ризики полягають у можливому виникненню труднощів із оформленням дозвільної документації на дану діяльність. Оскільки бюрократія в нашій країні процвітає, то паперова тяганина може затягнутися на рік, а то і два. В

такому випадку ми втратимо цінний час, та можливості зайняти певну долю ринку, адже за такий проміжок часу конкуренція на ринку може посилитися.

Ще однією загрозою може стати відсутність попиту на інертний матеріал. Щебінь - це продукція, яка користується попитом в залежності від сезону, бо використовується в будівництві, тому може виникнути ризик відсутності попиту на нього в зимовий час. В даному випадку цю проблему можна вирішувати накопиченням інертного матеріалу на прилеглий до полігону території. Інертний матеріал не схильний до руйнування, тому відсутній ризик його псування в разі розміщення на відкритій місцевості, він може спокійно накопичуватися на відкритому майданчику, а потім буде реалізований в відповідний сезон великою партією.

Таблиця 3.7

Розрахунок чистого приведенного доходу з 0 до 7 років ТОВ «PowerEnergy»

Показники	Роки							
	0	1	2	3	4	5	6	7
Інвестиції	41165072							
Доходи	-	27152321	27152321	27152321	27152321	27152321	27152321	27152321
Витрати	-	7419799,7	7419799,7	7419799,7	7419799,7	7419799,7	7419799,7	7419799,7
Податок на прибуток	-	3551853,8	3551853,8	3551853,8	3551853,8	3551853,8	3551853,8	3551853,8
Грошовий потік	-41165072	16180667,5	16180667,5	16180667,5	16180667,5	16180667,5	16180667,5	16180667,5
Чистий дохід	-41165072	-24984405	-8803737,5	7376930	23557597,5	39738265	55918932,5	72099600
Коефіцієнт дисконтування	1	0,870	0,756	0,658	0,57	0,497	0,432	0,376
Дисконтований грошовий потік	-41165072	-21736432	-6655625,6	4854019,9	13474945,8	19749917,7	24156978,8	27109449,6
Чистий приведений дохід (NPV)	-41165072	-62901504	-69557129,6	-64703109,7	-51228163,9	-31478246	-7321267,4	19788182,2

Для вирішення цієї проблеми, обладнання плазмової газифікації може досягнути температури всередині реактору більше 5500 °С. Така температура може забезпечити повний розпад діоксинів та інших небезпечних сполук. Всі основні ризики відображені в таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Оцінка ризиків проекту і заходи
щодо запобігання їх настання або їх наслідки

№	Ризик	Ймовірність настання	Ступінь тяжкості наслідків	Заходи щодо запобігання
1	Юридичний ризик	Середня	Низька	Залучення допомоги нотаріуса при оформленні документів
2	Відсутність попиту на продукцію	Середня	Середня	Зберігання продукції на складі
3	Політичні ризики, пов'язані з нестабільністю господарської, податкової політики	Середня	Середня	Розробка внутрішньої податкової політики; формування ділового зовнішнього середовища, активна взаємодія власників з державними органами влади
4	Екологічний ризик	Середня	Висока	Дотримання правил пожежної безпеки, своєчасний ремонт обладнання
5	Виробничі ризики: пов'язані з можливістю затримки введення в експлуатацію нового технологічного обладнання	Середня	Середня	Чітке календарне планування і управління організацією

Отже проект має певну ймовірність настання тих, чи інших ризикових ситуацій, але в цілому — має всі шанси на успіх і цьому сприяє низька конкуренція на даному ринку, достатня кількість сировини, підтримка з боку державних органів і позитивна суспільна думка щодо проекту.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ

Оскільки утилізація відходів потенційно небезпечний вид діяльності, що може призвести до травм та захворювань, для мінімізації таких негативних явищ в процесі трудової активності людини на підприємстві насамперед повинні бути забезпечені безпека життя, здоров'я працівників у звичайних умовах і в екстремальних випадках. Згідно зі статтею 43 Конституції України кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці.

У будинку повинні бути аварійні виходи, сходи, добре помітні інформаційні покажчики, що забезпечують вільну орієнтацію працівників.

Підприємства з утилізації відходів повинні бути обладнані системами сповіщення і засобами захисту від пожежі, передбаченими Правилами пожежної безпеки.

На підприємствах з утилізації відходів слід також дотримуватися санітарно-гігієнічних норм і правил, установлених органами санітарно-епідеміологічного нагляду щодо чистоти приміщень, стану сантехнічного та виробничого устаткування, видалення відходів і ефективного захисту від комах та гризунів.

Для забезпечення безпеки на підприємстві, персонал повинен пройти підготовку з безпечних методів роботи, знати і виконувати нормативно-правові акти з охорони праці, дотримуватися правил пожежної безпеки і техніки безпеки. Усі працівники підприємства підлягають періодичному медичному огляду.

На роботодавців покладається обов'язок надавати робочі місця, механізм та обладнання, організовувати виробничі процеси, які відповідають встановленим нормативам і не загрожують здоров'ю вживати заходи щодо створення відповідних служб, на які комплексні функції управління охороною праці; співпрацювати з представниками працівників шляхом надання необхідної інформації, проведення консультацій з охорони праці;

попереджувати виникнення виробничого травматизму та проводити розслідування й облік нещасних випадків і професійних захворювань; проводити навчання працівників з питань охорони праці та ін.

З цією метою власник забезпечує функціонування системи управління охороною праці, для чого створює відповідні служби і призначає посадових осіб, які забезпечують вирішення конкретних питань охорони праці, затверджує інструкції про їх обов'язки, права та відповідальність за виконання покладених на них функцій; розробляє і реалізує комплексні заходи для досягнення встановлених нормативів з охорони праці, впроваджує прогресивні технології, досягнення науки і техніки, засоби механізації та автоматизації виробництва, вимоги ергономіки; забезпечує усунення причин, що призводять до нещасних випадків, професійних захворювань; організовує проведення атестації робочих місць на відповідність нормативним актам про охорону праці в порядку і строки, що встановлюються законодавством, вживає за їх підсумками заходів щодо усунення негативних чинників; розробляє і затверджує положення, інструкції, інші нормативні акти про охорону праці, що діють у межах підприємства; здійснює постійний контроль за додержанням працівниками правил з техніки безпеки і виробничої санітарії.

Оскільки утилізація відходів передбачає шкідливі і небезпечні умови праці, пов'язані із забрудненням або здійснювані у несприятливих умовах, працівникам повинні видаватися безоплатно за встановленими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту.

Для його збереження власник або уповноважений ним орган зобов'язаний надавати працівникам спеціально обладнанні приміщення (гардеробні).

Щодо робочого приміщення, в якому будуть працювати економісти, згідно з Правилами охорони праці під час експлуатації ЕОМ, воно характеризується наступними параметрами:

Вимоги щодо організації та обладнання робочих місць: площа, відведена на одне робоче місце має становити не менше 6 кв. м., а об'єм – не

менше 20 куб. м. Конструкція робочого місця повинна забезпечувати підтримання оптимальної робочої пози (тобто такої, яка дозволяє працівникові виконувати роботу з мінімальним напруженням тіла, і яка дозволяє уникнути перевтоми в ході і після закінчення робочого процесу). Раціональна робоча поза має важливе значення для збереження здоров'я працівника, оскільки тривале перебування його в незручній і напруженій позі може призвести до таких захворювань, як сколіоз (викривлення хребта), варикозне розширення вен, плоскостопість тощо. Установлено, що робота в зігнутому положенні збільшує затрати енергії на 20%, а при значному нахиленні – на 45% порівняно з прямим положенням корпусу.

За потреби особливої концентрації уваги під час виконання робіт суміжні робочі місця операторів необхідно відділяти одне від одного перегородками висотою 1,5 – 2 м.

Робочі місця слід розташовувати відносно джерела природного світла (вікон) таким чином, щоб світло падало збоку, переважно зліва. Також робоче місце має відповідати сучасним вимогам ергономіки:

- стіл повинен мати висоту поверхні 680 – 800 мм., ширину 600 – 1400 мм. і глибину 800 – 1000 мм. (такі параметри забезпечують можливість виконання операцій в зоні досяжності працівника);

- робочий стілець робочий стілець має бути підйомно-поворотним, з можливістю регулювання висоти, бажано зі стаціонарними або змінними підлікотниками і напівм'якою нековзкою поверхнею сидіння, що легко чиститься і не електризується;

- екран комп'ютера має розташовуватися на оптимальній відстані від користувача, що становить 600 – 700 мм., але не менше за 600 мм. з урахуванням літерно-цифрових знаків і символів.

3. Вимоги безпеки під час роботи з комп'ютером:

1) щодня перед початком роботи економіст повинен:

- оглянути своє робоче місце; про виявлення ознак пошкодження обладнання інформувати свого безпосереднього керівника;

- відрегулювати освітленість на робочому місці, переконатися в відсутності відблисків на екрані комп'ютера, відсутності зустрічного світла;
- перевірити правильність підключення обладнання ЕОМ до електромережі; – очистити екран комп'ютера від пилу та інших забруднень;
- перевірити правильність організації робочого місця й за необхідності провести відповідні коригування;

2) економіст під час роботи зобов'язаний: – виконувати тільки ту роботу, яку йому було доручено;

– підтримувати порядок і чистоту на робочому місці; – тримати відкритими всі вентиляційні отвори обладнання;

– коректно закрити всі активні завдання у разі припинення роботи з комп'ютером;

– негайно відключити комп'ютером від електричної мережі у разі виникнення аварійної ситуації;

3) у ході виконання робіт на комп'ютері повинен:

– витримувати відстань від очей до екрана комп'ютером в межах 60 – 70см;

– дотримуватися внутрішньозмінного режиму праці та відпочинку, регламентованих перерв у роботі, а саме (при 8-годинній денній робочій зміні):

4) під час регламентованих перерв рекомендується виконувати комплекси вправ для очей, рук, хребта, поліпшення мозкового кровообігу тощо. Про виявлення несправності обладнання або інших факторів, які створюють загрозу для життя або здоров'я працівників, необхідно негайно інформувати свого безпосереднього керівника.

Не допускається:

– виконання ремонту та налагодження комп'ютерної техніки безпосередньо на робочому місці оператора;

– зберігання біля комп'ютера паперу, дискет, інших носіїв інформації, запасних блоків, деталей тощо, якщо вони не використовуються для поточної роботи;

– відключення захисних пристроїв, самочинні зміни в конструкції комп'ютера; – використання комп'ютерів, на екранах яких під час роботи з'являються нехарактерні сигнали, нестабільне зображення на екрані тощо;

– доторкання до задньої панелі системного блоку при включеному живленні;

– вимикання живлення під час виконання активного завдання;

– попадання вологи на поверхню системного блоку, монітора, клавіатури, дисководів, принтерів та інших пристроїв;

– приймання напоїв та їжі на робочому місці.

Після закінчення роботи з використанням необхідно дотримуватися такої послідовності вимикання обладнання:

– закрити всі активні завдання;

– переконатися у відсутності дискет та дисків у дисководах;

– використавши опцію «Завершення роботи» у меню «Пуск», вимкнути живлення системного блоку;

– вимкнути живлення всіх комп'ютерів;

– вимкнути блок аварійного живлення (за наявності);

– відключити комп'ютер від електромережі, при цьому забороняється тягнути штепсельну вилку за дріт. У випадку виникнення аварійної ситуації оператор зобов'язаний:

– у всіх випадках виявлення пошкодження проводів електричного живлення, несправності заземлення та інших пошкодженнях електрообладнання, виникненні запаху гарі, диму – негайно вимкнути електричне живлення і повідомити про аварійну ситуацію свого безпосереднього керівника й чергового електрика;

– при попаданні людини під електричну напругу негайно звільнити її від дії струму шляхом вимкнення електричного живлення, до прибуття лікаря надати потерпілому долікарську медичну допомогу;

– при будь-яких випадках порушень роботи технічного обладнання або програмного забезпечення негайно викликати представника технічної служби з питань експлуатації обчислювальної техніки;

– у випадку виникнення різі в очах, різкого погіршення зору, виникнення головного болю, больових відчуттів у пальцях та кистях рук, посилення серцебиття – негайно припинити роботу з використанням ЕОМ, повідомити про те, що сталося, свого безпосереднього керівника й звернутися до медичної установи;

– при загорянні обладнання негайно відключити його від електромережі;

– про загорання повідомити свого безпосереднього керівника, оперативного чергового, пожежну службу; ужити заходів щодо ліквідації вогню за допомогою вуглекислотного або порошкового вогнегасника.

Окрім дотримання зазначених вище правил, варто пам'ятати, що при прийнятті на роботу кожна особа має пройти лікарський огляд.

Окрім того, при подальшій трудовій діяльності в компанії, така особа підлягає регулярному лікарському огляду не рідше ніж раз на 2 роки. Обов'язковим є проходження таких лікарів як терапевта, невропатолога та офтальмолога.

При експлуатації ПЕОМ вологість повітря в приміщенні згідно ГОСТ 3.3.6.042-99 повинна бути не більш 40-60%, а вологість для економіста не менше 40-60%. Знижена вологість викликає у людини відчуття сухості слизових оболонок верхніх дихальних шляхів, погіршує самопочуття і знижує працездатність.

Висока температура сприяє швидкому стомленню економіста, може привести до перегріву організму і викликати тепловий удар. Низька температура може викликати місцеве або загальне охолодження організму, стати причиною простудного захворювання. Тому як оптимального мікроклімату для персоналу, з урахуванням вимог пред'являється до устаткування робочого приміщення, згідно ГОСТ 12.1.005-88 встановлений мікроклімат, відповідуючий характеристикам: температура - 22-24 °С для холодного періоду року та 26-28 °С у теплим період, відносна вологість - 40-60%, рухливість повітря не більше 0.1 м/с. Шаленість повітря - не більше 0.75 мг/м³ при розмірах частинок не більше 3 мкм.

Для забезпечення встановлених норм мікроклімату в кабінеті застосовують вентиляцію і кондиціонування, причому кількість зовнішнього повітря в системах кондиціонування приймається з розрахунку 60 м³ на одного працюючого.

У відповідності ГОСТ 12.1.005-88, ДСН 3.3.6.042-99 встановлюються оптимальні умови, при виборі яких враховується пора року та категорія важкості роботи. Значення фактичних параметрів мікроклімату приведені в табл. 4.1

Таблиця 4.1

Фактичні параметри мікроклімату економічного відділу

Період року	Параметри мікроклімату	Величина
Холодний	Температура повітря в приміщенні.	20-21°С
	Відносна вологість	50-60%
	Швидкість руху повітря	До 0,01м/с
Теплий	Температура повітря в приміщенні.	24-26°С
	Відносна вологість	40-55%
	Швидкість руху повітря	0,1-0,2м/с

Що стосується шуму та вібрації, то їх допустимі рівні на робочих місцях регламентуються ГОСТ 12.1.003-83 ССБТ "Шум. Общие требования безопасности" та ГОСТ 12.1.029-80 "Средства и методы защиты от шума", ДСН 3.3.6.037-99.

Нормованими параметрами шуму на робочих місцях є рівні середньоквадратичного звукового тиску (дБ) і рівні звуку (дБА), виміряється по шкалі "А" шумометра. Згідно ГОСТ 12.1.003 - 83 рівень шуму в робочому приміщенні економіста не повинен перевищувати 60 дБА.

Джерелами шуму можуть бути: робота устаткування в сусідніх виробничих підрозділах, робота управлінської техніки, процес обробки документів, пересування стільців, розмови, ляскіт дверей, зайві ходіння співробітників і відвідувачів, телефонні розмови.

Підвищений рівень шуму на робочому місці викликає труднощі розпізнавання звукових сигналів, нервова напруга, сприяє швидкому стомленню організму, появі головного болю і послабленню пам'яті.

Основними заходами боротьби з шумом є усунення або послаблення причин і шуму в самому його джерелі в процесі проектування і використання засобів звукопоглинання (обробка стель і стін приміщення звукопоглинальними матеріалами), а також раціональне планування виробничих приміщень.

Ще одним важливим показником є освітленість. Освітлення відіграє важливу роль у житті людини. Біля 90% інформації сприймається через зоровий канал, тому правильно виконане раціональне освітлення має важливе значення для виконання всіх видів робіт.

Залежно від джерела світла виробниче освітлення може бути трьох видів [7]:

1. Природне - це пряме або відбите світло сонця (небосхилу), що освітлює приміщення через світлові прорізи в зовнішніх огорожувальних конструкціях.

2. Штучне - здійснюється штучними джерелами світла (лампами розжарювання або газорозрядними) і призначене для освітлення приміщень у темні години доби або таких приміщень, які не мають природного освітлення.

3. Сполучене (суміщене) - одночасне поєднання природного і штучного освітлення.

Норми природного та штучного освітлення прописані в ДБН В.2,5-28-2006. Розряд зорової роботи працюючих з використанням комп'ютерів приймається виходячи з мінімального розглядуваного об'єкту від 0,3 до 0,5 мм та відносяться до III розряду.

При організації виробничого освітлення необхідно забезпечити рівномірний розподіл яскравості на робочій поверхні і навколишніх предметах. Переклад погляду з яскраво освітлених на слабо освітлену поверхню змушує очей переадаптироваться, що веде до стомлення зору і відповідно до зниження продуктивності праці. Для підвищення рівномірності

природного освітлення кабінету економіста здійснюється комбіноване освітлення. Світла забарвлення стелі, стін і устаткування сприяє рівномірному розподілу світла у поле зору працюючого.

Для поліпшення видимості об'єктів у полі зору працюючого повинна бути відсутня пряма і відбита блесткість. Блесткість - це підвищена яскравість світних поверхонь, що викликає порушення зорових функцій (зовнішнє засліплення), тобто погіршення видимості об'єктів. Блесткість обмежимо зменшенням яскравості джерела світла, правильним вибором захисного кута світильника, збільшенням висоти підвісу світильників, правильному напрямком світлового потоку на робочу поверхню, а також зміною кута нахилу робочої поверхні.

Коливання освітленості на робочому місці, викликані, наприклад, різкою зміною напруги в мережі, обумовлюють преадаптацію очей, приводячи до значного стомлення. Сталість освітленості в часі досягається стабілізацією плаваючої напруги, жорстким кріпленням світильників, застосуванням спеціальних схем включення газорозрядних ламп.

При організації виробничого освітлення слід вибрати необхідний спектральний склад світлового потоку. Це вимога особливо істотно для забезпечення правильної передачі кольору. Оптимальний спектральний склад забезпечує природне освітлення. Для створення правильної передачі кольору застосуємо монохроматичне світло, посилює одні кольори і послаблює інші. Освітлювальні установки повинні бути зручними і простими в експлуатації, довговічними, відповідати вимогам електробезпеки, а також не повинні бути причиною виникнення пожежі або вибуху. Забезпечення зазначених вимог досягається застосуванням захисного занулення, обмеженням напруги живлення переносних і місцевих світильників, захистом елементів освітлювальних мереж від механічних ушкоджень і т. п.

У відповідності до ГОСТ 12.0.003-74 психофізіологічні небезпечні та шкідливі виробничі чинники за характером дії поділяються на фізичні та нервово-психічні перевантаження.

У відділі економіки до фізичних відносяться статистичні, динамічні та гіподинамічні перевантаження, а до нервово-психічних - розумові перевантаження, перенапруження аналізаторів, монотонність праці та емоційні перевантаження. У економістів сидяча робота, вона призводить до зниження м'язової активності - гіподинамії. За браком рухів відбувається зниження споживання кисню клітинами організму, сповільнюється обмін речовин. Це сприяє розвитку атеросклерозу, ожиріння, може стати причиною дистрофії міокарда, хронічного головного болю, запаморочення, безсоння, роздратування та ін.

Особливість діяльності працівників економічного відділу зумовлює появу психологічних небезпечних чинників - нервово-психічного навантаження, внаслідок чого у працівника знижується функціональна продуктивність центральної нервової системи, виникають розлади в її діяльності, що призводить до розладів інших фізіологічних систем.

Надмірні фізичні та нервово-психічні навантаження зумовлюють перевантаження і зміни у фізіологічному та психологічному станах працівника відділу економіки, призводить до розвитку втоми і перевтоми.

Для забезпечення безпеки праці необхідно організувати виробничий процес так, щоб він виключав стреси.

Обмеження рухової активності під час розумової діяльності, а також зменшення опору м'язів може призвести до гіподинамії — порушення функцій організму (опорно-рухового апарату, кровообігу, дихання, травлення). Профілактика гіподинамії передбачає зміну положення у процесі роботи та виробничу гімнастику.

Сучасне виробництво нерозривно пов'язане з використанням електроенергії. В умовах експлуатації потужних енергосистем, електричних машин та апаратів, розвитку обчислювальної техніки і приладобудування, роботизації та комп'ютеризації виробництва важливого значення набуває проблема в електробезпеці — захисті електротехнічного персоналу та інших осіб, які обслуговують електроустаткування від ураження електричним струмом. Основні організаційно-технічні заходи і засоби щодо попередження

електротравм регламентуються ДНАОП 0.00- 1.21-98. Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів, за якими відповідальність за організацію безпечної експлуатації електроустановок покладається на власника.

В приміщеннях, де є електричні устаткування, завжди існує вірогідність поразки струмом. Основними джерелами можливої поразки є: розподільні щитки; відкрита проводка; монітори; блоки живлення.

Для запобігання утворення значної напруженості поля і захисту від статичної електрики в приміщеннях з ЕОМ (відділу економіки) необхідно використовувати заземлення устаткування, нейтралізатори і зволожувачі, а підлоги повинні мати антистатичне покриття.

В цілях забезпечення електробезпеки в відділі економіки використовуватимуть захисне занулення (ГОСТ 12.1.030-81). Ціль занулення - усунення небезпеки поразки користувача ЕВМ електричним струмом при замиканні його на корпус.

Для забезпечення безпеки робіт в приміщенні проводитимуть заходи щодо перевірки ізоляції токопровідних частин, які включають вимірювання і випробування підвищеною напругою.

Організаційні заходи електробезпеки передбачатимуть підготовку, перепідготовку, навчання обслуговуючого персоналу, підвищення його кваліфікації, організацію вивчення правил техніки безпеки, правил надання першої допомоги, а також перевірку знань правил техніки безпеки, прийомів і черговості виконання операцій при експлуатації електроустаткування.

На робочих місцях буде здійснюватися систематичний інструктаж персоналу по техніці безпеки. Проводитиметься обов'язкове навчання правилам техніки безпеки. Контроль над дотриманням техніки безпеки здійснюватиметься інспектором по охороні праці й техніки безпеки.

На випадок пожежі відповідно до СНІП 2.01.02-85 у відділі економіки підприємства передбачено один вуглекислотний вогнегасник (типу ВВ-2).

Відповідно до ОНТП 24-86 приміщення за вибухопожежною та пожежною небезпекою поділяються на п'ять категорій (А, Б, В, Г, Д).

Підприємство ТОВ «PowerEnergy», а саме економічний відділ, відносить до категорії В (згідно нормативних документів, категорія В: Горючі та важко горючі рідини, тверді горючі та важко горючі речовини і матеріали, речовини та матеріали, здатні при взаємодії з водою, киснем повітря або одне з одним лише горіти за умови, що приміщення, в яких вони знаходяться, або використовуються, не відносяться до категорій А та Б.

Для забезпечення суворого протипожежного режиму ТОВ «PowerEnergy» будуть розроблені спеціальні пам'ятки, у яких викладають основні рекомендації з заходів пожежної безпеки і правила поведінки при пожежі. Проведення протипожежної профілактики.

Засоби і системи пожежогасіння.

- Установка автоматичного газового пожежогасіння.
- Установка автоматичного водяного пожежогасіння.
- Внутрішній протипожежний водопровід.
- Водяні завіси.

Таким чином, охорона праці відіграє важливу роль, як суспільний чинник, оскільки, якими б ваговими не були трудові здобутки, вони не можуть компенсувати людині втраченого здоров'я, а тим більше — життя.

ВИСНОВКИ

За результатами виконання кваліфікаційної роботи можна зробити наступні підсумки.

Підприємство — самостійний господарський суб'єкт, що займається виробничою діяльністю і має господарську самостійність, об'єднує ресурси для виробництва економічних благ з метою отримання або збільшення прибутку.

Бізнес-план — це ретельно підготовлений плановий документ, який розкриває усі сторони будь-якого започаткованого комерційного проекту. Він дозволяє передбачати заходи щодо реалізації нової ідеї, визначати необхідне фінансове забезпечення і отримання певного зиску.

Мета бізнес-плану — спланувати й оптимізувати на певний період господарсько-виробничу діяльність підприємства і виконати фінансово-економічну оцінку її результатів.

Для відкриття підприємства був складений бізнес — план. Областю діяльності, якою він планує займатися є утилізація відходів.

Форма власності у підприємства пропонується у форматі товариства з обмеженою відповідальністю. Така організаційно-правова форма підприємницької діяльності передбачає об'єднання капіталів двох і більше окремих фізичних осіб або юридичних осіб з умов розподілу ринку, прибутку і збитків на основі рівності, спільного контролю результатів бізнесу, активної участі у його веденні.

На сьогоднішній день Україна має великий потенціал для вторинної переробки сміття. Нараховується 15 підприємств з переробки макулатури, переробки скла - також 15 підприємств, металу - 16 підприємств, ПЕТ (поліетилентерефталат) - 19 підприємств, вторинних полімерів - 37 підприємств.

Підприємство «PowerEnergy» планує переробляти органічні та неорганічні відходи методом високотемпературного піролізу. Продуктами переробки являються: синтез-газ, який підприємство планує генерувати у

електроенергію; шлак — аналог гравія. Частина електроенергії буде використовуватись на потреби фірми та на утримання самої піролізної установки. Інша частина продаватиметься на оптовому ринку електроенергії. Шлак активно використовується як компонент для різноманітних будівельних матеріалів, а також при будівництві доріг.

Переробляти планується тверді побутові відходи, пластик, медичні відходи, біомасу, гумотехнічні вироби (автомобільні шини, транспортерні стрічки і т. д), промислові відходи.

Підприємство з утилізації відходів буде орендувати площу об'ємом 300 м². у Варварівці. Щомісячний орендний платіж з врахування 20 грн/м² зарік складе 72000 грн.

Фінансування проекту передбачається здійснювати за рахунок інвестиційних засобів, які складають 41165072 грн.

Чистий приведений дохід (NPV) становить 19788182,2 грн.

Термін окупності - 2,54 роки

Термін окупності з урахуванням дисконтування дорівнює 6,27 років.

Таким чином, можна зробити такий висновок, що утилізація відходів наразі є досить актуальною сферою бізнесу і підприємство «PowerEnergy» може досягнути великих успіхів в ній.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойчик І. М. Економіка підприємства : навч. посіб. /І.М. Бойчик.- К.: Атіка, 2018 - 543 с.
2. Волков О. І., Склярєнко В. К. Економіка підприємства. - М.: Инфра-М, 2018.-280с.
3. Гетьман О. Економіка підприємства: Навчальний посібник/ Оксана Гетьман, Валентина Шаповал.; Мін-во освіти і науки України, Дніпропетровський ун-т економіки і права. - К.: Центр навчальної літератури, 2018. - 487 с.
4. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page3>.
5. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
6. ГОСТ 12.2.032-78. ССБТ. Рабочее место при выполнении работ сидя. Общие эргономические требования.
7. ГОСТ 12.2.033-78. ССБТ. Рабочее место при выполнении работ стоя.
8. ДСН 3.3.6.037-99. Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку.
9. ДСН 3.3.6.042-99. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
10. ДСН 3.3.6.039-99. Санітарні норми виробничої загальної і локальної вібрації.
11. Економіка підприємства: Підручник для ВНЗ/ Під ред. Професора В. Я. Горфинкеля, проф. В. А. Швандара. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2015. —365с.
12. Економіка підприємства: навчальний посібник для вищої школи. – Львів: Новий світ – 2014. – 439с.
13. Економіка підприємства [Текст]: підручник для вищої школи/ за заг. редакцією Л.Г. Мельника. – Суми: Університетська книга, 2016. – 864с.
14. Закон України «Про охорону праці». -К., 21.11.2002 р.

15. Закон України «Про пожежну безпеку». -К., 17.12.1993 р.
16. Конституція України. —К., 1996.
17. Новини України та світу [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://ua.112.ua/suspilstvo/ploshca-smittezvalyshch-v-ukraini-stanovyt-7-vid-usiiei-terytorii-sauk-338008.html>.
18. НПАОП 0.01-1.01-95. Правила пожежної безпеки в Україні. — К.,1995.- 196 с.
19. НПАОП 0.00-1.21-98. Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів.
20. Освітлення виробничих приміщень [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://pidruchniki.com/1224112138179/bzhd/osvitlennya_virobnichih_primischen.
21. Планування діяльності підприємства: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / За заг. ред. В. Є. Москалюка. — К.: КНЕУ, 2012. — 252 с.
22. Політична економія [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://pidruchniki.com/12991010/politekonomiya/sutnist_pidpriyemstva_yogo_fun_ktsiyi_printsipi_gospodarskoyi_diyalnosti.
23. Чуєва Л. Н. Економіка фірми: Підручник. - М.: ІТК "Дашков і К", 2016. – 416 с.
- 24 Політична економія: Навчальний посібник/ Костянтин Кривенко, Володимир Савчук, Олександр Беляєв та ін.; За ред. Костянтина Кривенка; М-во освіти і науки України, КНЕУ. - К.: КНЕУ, 2015. - 508 с.
25. Шило В. П. Фінанси підприємств : теорет.-практ. посіб. / В. П. Шило, В С. Б. Ільина, С.С. Боровська, В.В. Барабанові. - К. : ВД „Професіонал”, 2016. -288 с.
26. Скибінська З. М. Економіка та організація виробництва : Навч. посіб. — К., 2016 -299 с.
27. СНиП II-12-77. Защита от шума. Нормы проектирования.

